Тошкент оқшоми

Ижтимоий-сиёсий шаҳар рўзномаси

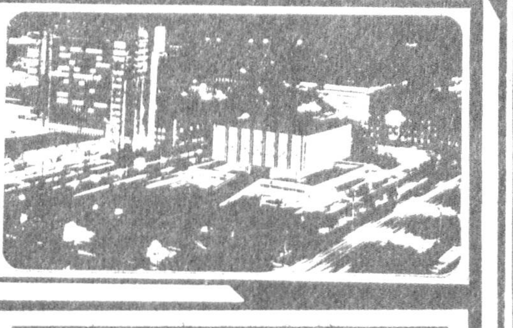

Рўзнома 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган

№ 110 (8. 052) ◆ 1992 йил 4 июнь, пайшанба ◆ Нархи 2 сўм

* *Акс садо*

ОДДИЙ КИШИЛАР ФИКРИ

30 май куни Москвада Россия ва Ўзбекистон ўртасида дўстлик, ҳамкорлик ва ўзаро ёрдам тўғрисидаги шартнома имзоланди. Мазкур шартнома икки мустақил давлатлар муносабатида янги қирраларни белгилади.

Хўш, оддий одамлар мазкур умидбахш ҳужжатни қандай қабул қилишди? Дўстлик, ҳамкорлик ва ўзаро ёрдам тўғрисидаги шартнома ҳақида ҳамшаҳарларимизнинг фикри қандай? Мухбиримиз шундай саволлар билан бир неча кишига мурожаат қилди.

⊙ Ҳ. НУРУЛЛАЕВ, Тошкент экскаватор ишлаб чиқариш бирлашмасининг ходими:

— Бу шартноманинг тенг шартлар асосида имзолангани айниқса маъқул бўлди. Бутун тараққий этган дунё бугунги кунда бирлашиш, ҳамкорлик қилиш ҳақида ўйлаб турганида биз ҳам чеккада туришимиз керак эмас. Бекорга халқимиз «Бирлашган ўзар, бирлашмаган тўзар» демаган.

Тилагим, энди шундай муҳим ҳужжатга имзо чекишган давлат раҳбарлари унга амал қилишсин. Ўшандагина фуқаро тотувлиги, иқтисодий ва сиёсий барқарорлик барқ уради.

⊙ Т. АЗЛАРХОНОВ, Тошкент трактор заводи ишлаб чиқариш бирлашмаси ўзбек тили марказининг раиси:

— Сўнгги йиллардаги сиёсий ўзгаришлар янглиғ халқларимиз дўстлигига соя ташланди. Шу маънода шартноманинг имзолангани айни муддао. Зеро, халқлар ўртасидаги дўстлик давлатлар томонидан сиёсат даражасига кўтарилса унга ҳеч нарса путур етказа олмайди.

⊙ Т. НОВОСЕЛОВА, кутубхоначи:

— Мен бундай шартномани албатта маъқуллайман. Ўзбекистон билан Россиянинг мустақил давлатлар сифатида ҳамкорликка интилишларини фақат қутлаш мумкин. Биз Ўзбекистоннинг мустақиллигини тўла қўллаб-қувватлаймиз. Шу ажойиб юртнинг ривожланиши, давлат сифатида шаклланишини унинг тенг ҳуқуқли фуқароси бўлишни истаймиз. Шартномада камсонли миллатларнинг ҳимояга олиниши айни муддао бўлди.

Комил НЕЪМАТУЛЛАЕВ ёзиб олди.

* *Нон—ризқ-рўзимиз*

МЕЪДАГА АСЛО ТЕГМАЙДИ

УЙИНГИЗДАМИ ёки сафар чоғидами эрта тонгда тандирда ёпилган нон исини туйиб кўрганмисиз? Нақадар лаззатли-а. Беихтиёр димоғингиз қитиқланиб, иштаҳангиз очилади. Унинг бир тишламини оғзингизга солгингиз келади.

Яқинда биз Тошкент нон ишлаб чиқариш бирлашмасига қарашли 5-нон корхонаси цехларини айланганимизда мана шундай манзарани ҳис этдик.

— Нон улуғ неъмат, деб бежиз айтишмаган, — дейди корхона директори Зуҳриддин Эрматов бизнинг ҳозирги ҳолатимизни тушуниб. — Сурункасига тановул қилинса ҳамма нарса меъдага тегиши мумкин. Лекин нон ҳеч қачон кўнгилга урмайди. Ҳар куни нонуштада ҳам, овқат устида ҳам у билан юзма-юз келсангизда бирор марта ундан нолимайсиз. Ҳатто сиз учун энг тансиқ ҳисобланган бирон-бир таомнинг ҳам хуштаъмлиги нон билан қўшиб ейилса янада ортади.

Корхона нон ёпиш цехларида ҳаёт қайнайди. Биров хамир қорган, биров эса зувалаларни печь қолипига жойлайди. Баъзилар етилиб пишган сара нонларни контейнерларга жойлайди. Хуллас ҳамма ўз юмуши билан банд. Хамир тайёрловчилар Ҳасан Зияев ва Озода Одиловалар ўз касбининг усталари бўлиб етишган. Улар бир неча йиллардан бери шу иш билан шуғулланишади. Агар цехда бир сменада 16 тонна маҳсулот тайёрланишини айтадиган бўлсак бу нонвойларнинг бир ойлик ёки йиллик меҳнати маҳсулини ҳисоб-китоб қилиш унчалик қийин бўлмайди.

— Бу энг масъул участка, — дея сўзини давом эттиради корхона директори. — Чунки тайёрланган нонларнинг қанчалик мазали бўлиши биринчи навбатда хамир қорувчиларнинг маҳорати ва фаросатига боғлиқ.

Цехдаги асосий жараёнлар тўла автоматлаштирилган. Катта контейнерлардаги хамирлар зувала узиш мосламасига ағдарилади. Махсус конвейерлар орқали печь томон оқиб келаётган бир текис зувалалар нон ёпувчилар Маҳфуза Эрматова ва Муборак Солихўжаевалар қўлида сайқал топиб пишириш печкаларидан ўрин олади. Пиширувчилар шу қадар тез ҳаракат қилишадики, кетма-кет оқиб келаётган зувалаларнинг биронтаси эътибордан четда қолмайди.

Печда бўрсиллаб қип-қизариб пишган иссиқ нонлар автоматлар ёрдамида тахловчилар ҳузурига йўл олади. Бу ерда улар Баҳодир Каримов, Ҳидоят Аъзамовалар томонидан контейнерларга тахланмоқда. Нон тўла идишлар кетма-кет келиб турган машиналарга юкланиб, дўконларга жўнатилади.

— Маҳсулотларимиз шаҳардаги 200 та дўконга тарқатилади. Айниқса Собир Раҳимов, Юнусобод, Шайхонтоҳур ва Чилонзор районларида жойлашган нон дўконлари бизнинг асосий мижозларимиз ҳисобланишади, — дейди Зуҳриддин ака.

24 соатлик иш куни жорий этилган бу корхонада 300 га яқин киши ишлайди. Уларнинг кеча-кундуз тинимсиз саъй-ҳаракатлари билан ҳамшаҳарларимиз куннинг истаган пайтида нон харид қилиш имкониятига эга бўладилар. Айниқса дўкон пештахталари эрталаб ва кечки пайтлари иссиқ нонлар билан тўлади.

— Корхонамиз бир кунда 15 тонна оби нон ва 50 тонна олий навли булка нон ишлаб чиқариш қувватига эга, — дейди директор. — Яширмайман, олдинлари маҳсулот сифатига эътирозлар кўп бўларди. Кейинги икки йил ичида харидорларимиздан фақат мақтов хатларини оламиз. Чунки ҳозир бизда сифат масаласи биринчи ўринда туради. Шундоқ ҳам бозор иқтисодиёти қийинчиликларини бошидан кечираётган аҳолига ноннинг қимматлигини ҳисобга олмай сифатсиз маҳсулот етказиб бериш инсофдан эмас.

Конвейерлардан чиқаётган нонларни кўздан кечирдик. Улар орасида биронта эзилган ёки чала пиширилганини кўрмадик. Борди-ю шундай нонлар учраб қолгудек бўлса дарҳол сараловчилар уни четга олиб қўйишадида, қайта пиширишга жўнатишади.

Корхона маҳсулотига бўлган талабни тобора ортиб бораётганини эса мана бу рақамлардан ҳам билиш мумкин. Агар ўтган йили бу ерда 17 миллион сўмлик маҳсулот тайёрланган бўлса шу йилнинг олти ойи давомида эса бу рақам 20 миллион сўмга етибди.

Корхонада кекса нонвойларни ҳам кўплаб учратасиз. Улардан бири Обид Қосимовдир. 34 йилдан бери шу корхонада муқим ишлаб келаётган бу инсон оддий ишчиликдан бригадирликкача бўлган машаққатли йўлни босиб ўтибди.

— Касбим билан фахрланаман, — дея сўз бошлади уста нонвой. — Очиғи шахсан мен учун одамларни буюк неъмат — нон билан таъминлашдан улуғ бахт йўқ. Лекин нонвойлар меҳнати ҳам енгил эмас. Саккиз соат давомида қизиган печь ёнидан жилмай ишлашнинг ўзи бўлмайди. Айниқса ёз кунлари. Шунинг учун ҳам мен ҳамшаҳарларим не-не машаққатлар эвазига тайёрланаётган нонларни ва унинг усталари меҳнатини қадрига етишларини истардим. Нонвойларнинг қалб қўри сингган неъматни хор қилмасликларини, унинг увоғини эса кўзга суртишларини истардим. Зеро нонни қадрламаслик ўзни қадрламаслик, ўзгалар меҳнатини ерга уриш билан баробар.

Корхонадан қайтганимиздан кейин ҳам анчагача хуштаъм нон иси димоғимиздан кетмай турди. Шу ширин кайфият боис иссиқ, бўрсилдоқ нонлар кўз олдимизда такрор-такрор жонланаверди. Беихтиёр бу улуғ неъмат бунёдкорлари — нонвойлар меҳнатига таҳсин ўқиб, «Қўлингиз дард кўрмасин», дея улар ишига ривож тиладик.

Маҳмуд КОМИЛЖОНОВ.

СУРАТЛАРДА: бригадир Обид Қосимов ҳозиргина печдан чиқарилган оби нонлар сифатини кўздан кечирмоқда; оби нон цехи; тайёр маҳсулот нон машиналарига юкланиб дўконларга жўнатилмоқда.

Андрей Пишненко суратлари.

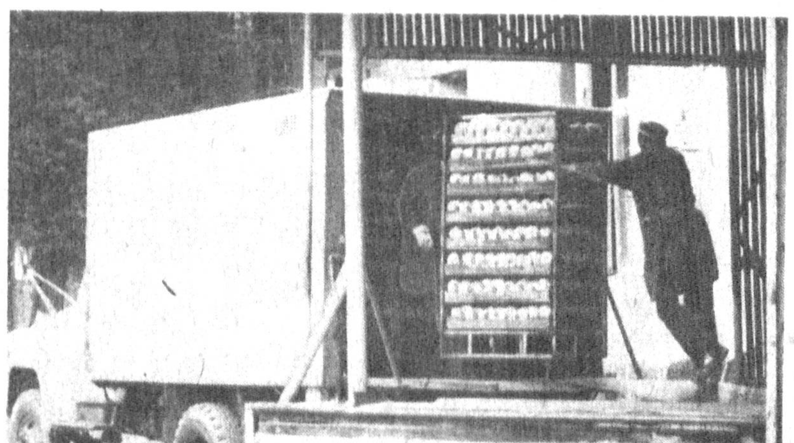

Бугунги кун нафаси

ЖУМҲУРИЯТИМИЗДА

⊙ Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармонига кўра Қайим Ҳаққулов Ўзбекистон Республикаси Бош вазири ўринбосари — Ўзбекистон нефть ва газ саноати давлат концерни бошқарувининг раиси этиб тайинланди.

⊙ Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Раисининг ўринбосари Д. Шамшетов бошчилигидаги Олий Кенгаш делегацияси 1992 йил 2 июнь куни Тошкентдан Истамбулга жўнаб кетди. Делегация Европада хавфсизлик ва ҳамкорлик Кенгашининг Парламентлараро иттифоқи доирасида халқаро масалаларда ахборот айирбошлашда иштирок этади.

⊙ Хотин-қизлар орасида жисмоний тарбия ва спорт ишлари федерациясининг бўлиб ўтган таъсис мажлисида федерация низоми тасдиқланиб, кенгаши тузилди. «Оналик ва саломатлик» марказининг бош директори К. Қаландарова ушбу федерациянинг раиси этиб сайланди.

⊙ Андижонга Хитой Халқ Республикасининг Шинжон-Уйғур мухтор районидан меҳмонлар ташриф буюришди. Улар вилоят раҳбарлари билан, саноат корхоналари, савдо ташкилотлари раҳбарлари ҳамда шаҳар ишбилармонлари билан учрашдилар. Хитойдан келган меҳмонлар Андижонда бир неча қўшма корхоналар ташкил этиш хоҳишини билдирдилар.

⊙ Наманган вилоятининг Задарё районида вилоят табиатни муҳофаза қилиш комитетининг ташаббуси билан ноёб ўсимлик ва ҳайвонот дунёсини асл ҳолида сақлайдиган қўриқхона барпо этилди. Бундан буён бу ердаги минг таноблик майдон табиат ёдгорлиги деб эълон қилиниб, давлат муҳофазасига олинди.

⊙ Тошкентдаги номи энди ўзига жуда ярашиқли бўлган «Алпомиш» спорт саройи спортнинг таэквондо турига қизиқувчилар билан гавжум бўлди. Бу ерда Ўзбекистон биринчилиги бўлиб ўтди. Икки кун давом этган бу беллашувларда жамоа ҳисобида тошкентликлар фахрли иккита ўринни эгаллашган бўлса, бухоролик спортчилар учинчи бўлишди.

ҲАМДУСТЛИКДА

⊙ Украинанинг ички давлат қарзи 800 миллиард сўмни ташкил этди, — деб хабар қилди Украина Олий Кенгашининг сессиясида республика Миллий банкининг раиси Вадим Гетьман. Шу билан бирга корхоналарнинг ўзаро бир-бирларидан қарзлари 546 миллиард сўмга етди.

⊙ Петербург тижорат банклари экспертларининг ҳисобларига кўра Россиянинг Шимолий-Ғарбий минтақасидаги аҳоли қўлида ва муомалада АҚШнинг қарийб икки юз миллион доллари, Россия бўйича эса камида икки миллиард доллари турибди.

⊙ Озарбайжон Миллий фронтининг раиси Абулфез Элчибей жамоатчилик фикрини ўрганиш натижаларига кўра республика президентлиги лавозимига энг ишончли номзоддир. Президентлик сайловлари 7 июнда бўлиб ўтади. Ана шу лавозимга номзод этиб рўйхатга олинган етти кишидан бири — Озарбайжон Миллий фронтининг асосчиларидан бири, ҳозирги пайтда Миллий мустақиллик партиясига раҳбарлик қилаётган Эътибор Мамедов ўз номзодини қайтариб олди. У ҳозирги вақтда сайловларнинг ўтказилиши ножоиздир деб ҳисоблайди ва ўзининг оппозицияга ўтганлигини билдирди.

⊙ 3 июнь куни Цхинвали зонасини инженер-саперлар полкининг шахсий таркиби уюшқоқлик билан тарк этди. Бу полк Россияга, ўзининг доимий турадиган жойига қараб йўл олди.

⊙ Қозоғистон Олий Кенгашининг депутатлари республика янги Конституциясининг лойиҳасини икки кун мобайнида қизғин муҳокама қилдилар. Янги Конституция лойиҳаси биринчи ўқишдаёқ деярли якдиллик билан қабул қилинди. Энди у умумхалқ муҳокамасидан ўтади.

⊙ Кеча Марказий кино уйида Александр Яковлевнинг «Муқаддима. Ўпирилиш. Сўнгги сўз» деб аталувчи янги китобини таништириш маросими бўлиб ўтди.

ХОРИЖДА

⊙ Туркияга расмий ташриф билан келган Россия Федерацияси Олий Кенгашининг Раиси Руслан Хасбулатовни Туркия Республикасининг Президенти Турғут Ўзол қабул қилди.

⊙ НАТО ҳарбий режалаштириш комитети америкалик генерал Пол Миллерни НАТОнинг Атлантикадаги Бирлашган қуролли кучлари олий бош қўмондони этиб тайинлади.

⊙ Кеча Тайван президенти ўз қароргоҳида турли мамлакатларнинг (шу жумладан Хитойни ҳам) 40 дан зиёд олимини қабул қилди. Шуларнинг уч нафари Хитой Коммунистик партиясининг аъзосидир. Расмий кишиларнинг таъкидлашларича, бу президентнинг хитой коммунистлари билан биринчи учрашувидир.

ИШБИЛАРМОНЛАР МАКТАБИ

БОЗОР иқтисодиёти шароитида ёшларни ишбилармонликка ўргатиб бориш муҳим аҳамиятга эга. Шу ниятни амалга ошириш мақсадида жумҳурият ўқувчилар саройида ҳам тадбиркорлик билан иш юритилмоқда. Бу даргоҳда болалар бизнеси мактабининг очилиши айни муддао бўлди.

Ушбу мактаб машғулотларини йўлга қўйишда қатор олий ўқув юртлари фаоллик кўрсатиб, малакали мутахассисларни тайёрлашга ўз ҳиссаларини қўшиб келмоқдалар. Айни бир вақтда тажрибали ўқитувчилар мактабга келиб, дарс машғулотларини уюштиришга яқиндан кўмаклашмоқдалар.

Шу ўринда Тошкент автомобиль ва йўллар олийгоҳининг ибратли ишини алоҳида таъкидлаб ўтиш таъбир жоиздир. Ушбу олий ўқув юрти ўқитувчилари ўз машғулотларида ўқувчи-ёшларни топармонликка ўргатишда ўқитишнинг қулай усул ва воситаларидан кенг фойдаланмоқдалар. Болаларга чет эл иқтисодиёти асосларидан пухта билим берилмоқда. Таълим жараёнини йўлга қўйишда Америкадаги Гарвард дорилфунуни услуби асос қилиб олинди.

Акбар АЛИЕВ.

ОБУНА ТУГАШИГА 6 КУН ҚОЛДИ. «ТОШКЕНТ ОҚШОМИ»ГА ЁЗИЛИШГА ШОШИЛИНГ.

* *Обуна—92* * *Обуна—92* * *Обуна—92*

Тилшунослар анжумани

РЕСПУБЛИКА Фанлар академиясининг тилшунослик илмгоҳида жумҳурият ёш тилшунос олимларининг анъанавий илмий анжумани бўлиб ўтди. Анжуманни илмгоҳ директори, Ўзбекистон Фанлар академиясининг мухбир аъзоси, профессор А. П. Ҳожиев кириш сўзи билан очиб, бу анжуман республикамиз ўз мустақиллигига, ўзбек тилимиз эса давлат мақомига эришган пайтда бу тилшуносларимиз олдига катта-катта вазифаларни қўйганлигини таъкидлади.

Шундан сўнг илмий анжуман қатнашчилари «Ҳозирги ўзбек тили», «Тил тарихи, диалектология ва тилларни қиёсий ўрганиш», «Лексикология, терминология, ономастика» каби шўъбаларда маъруза қилдилар.

Куннинг иккинчи ярмида бўлиб ўтган якунловчи умумий йиғилишда шўъба раислари Ўзбекистон Республикаси Фанлар академиясининг академиги Ш. Ш. Шоабдураҳмонов ва филология фанлари доктори Ш. Ш. Шукуровлар ёш олимларнинг маърузалари юзасидан ўз фикр-мулоҳазаларини билдиришди.

Абдулла ХАЛИЛОВ.

ШАҲРИМИЗ КЎЗГУСИ

РУЗНОМА ва ойномаларнинг аҳволи оғирлашган шу кезларда «Оқшом»нинг содиқ муштарийлари ҳам оз эмас экан. Мирзо Улуғбек районининг 6-Қорасув даҳасида истиқомат қилувчи муҳандис Йўлдош Набиевнинг гаплари бунга исбот бўла олади.

— «Оқшом»нинг биринчи сонидан то охирги сонигача қолдирмасдан ўқиб келаман. Уни жумҳуриятимиздаги яхши рўзномалардан бири деб биламан. Бу билан менинг бошқа нашрларни асло камситиш ниятим йўқ. Пойтахтда истиқомат қилувчи ҳар бир оила шаҳар рўзномасига обуна бўлиши шарт деб ҳисоблайман. Сабаби, ҳеч бир рўзнома шаҳримиз ҳаётини «Оқшом»чалик ёритиб беролмайди.

Мурод АБДУАЗИМОВ

ХИЗМАТГА ТАЙЁРМИЗ

МИРЗО Улуғбек райони матбуот-тарқатиш идораси бошлиғи Татьяна Заваруевага телефон қилганимда у шаҳар рўзномаларига обуна давом этаётганини таъкидлаб, шундай деди:

— Чамаси нархнинг баландлиги обунага ўз таъсирини кўрсатяпти чоғи. Лекин одамлар бирин-сирин бўлса ҳам келиб ёзилишяпти.

Бошлиқнинг бу сўзларини 77-алоқа бўлими мудири Любовь Свободина ҳам тасдиқлади.

201-почта бўлимининг мудираси Салима Раҳматуллина ҳам «Вечерний Ташкент» рўзномасига обуна жиддий давом этаётганини қайд қилди.

— Барибир, —деди у, —одамлар фақатгина нон ва сув билан яшаш мумкин эмаслигини биладилар. Фақат кечга қолишмаса бўлди. Биз ҳар қандай хизматга тайёрмиз.

Толиб САЪДУЛЛАЕВ.

«ОНА»—ҲАМНАФАС

МАНА, 1 июндан бошлаб шаҳримиздаги кўплаб хонадонларга севимли рўзномамиз қадам ранжида қилмаяпти. Бунинг сабабини ҳар ким ўзича талқин этмоқда.

Лекин қаерда бўлмайлик, қай соҳада ишламайлик, «Оқшом» биз билан ҳамиша бирга. Йил давомида уни севиб ўқишни чин дилдан истаймиз. Шунинг учун жамиятимиз жамғармасида озгина бўлсада маблағимиз борлиги туфайли 20 киши учун пул ажратдик. Бу пулни «Оқшом»га обуна қилишга сарфлаймиз.

Нафиса ТОШПЎЛАТОВА, «Она» меҳр-шафқат жамиятининг раиси.

«ОҚШОМ» МУШТАРИЙЛАРИГА!

«Тошкент оқшоми» учун 1992 йилнинг иккинчи ярмига янгидан обуна давом этяпти.

ОБУНА БАҲОСИ:
бир ойга — 32 сўм 50 тийин;
уч ойга — 95 сўм;
олти ойга — 195 сўм.

«Тошкент оқшоми» 1992 йил 1 июлдан эътиборан яна хонадонингизга етказиб берилишини хоҳласангиз РЎЗНОМАГА ЯНГИДАН ОБУНАНИ ШУ ЙИЛ 10 ИЮНГАЧА РАСМИЙЛАШТИРИШНИ УНУТМАНГ!

Эслатиб ўтамиз: «Тошкент оқшоми» савдога чекланган миқдорда чиқади ва унинг чакана савдодаги нархи обунаникидан юқори бўлади.

«ТОШКЕНТ ОҚШОМИ»ГА ОБУНА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ БУТУН ҲУДУДИДА ЧЕКЛАНМАГАН МИҚДОРДА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

«Тошкент оқшоми»нинг нашр кўрсаткичи — 64690.

«Тошкент оқшоми»га ёзилишга монелик қилинган тақдирда 33-29-70, 32-53-79 телефонларига қўнғироқ қилишингиз мумкин.

Ҳурматли муҳарририят! Анчадан бери одамлар орасида қурилиш материаллари — хусусан ғиштнинг харид баҳоси ўта қимматлиги туфайли аҳоли уни сотиб олмаётган эмиш, шунинг учун заводларда ғиштлар тахланиб ётганмиш, унинг баҳоси арзонлашармиш, деган узуқ-юлуқ гаплар юрганини билардим. Яқинда бир танишимдан ғиштнинг нархи арзонлашибди, деган гапни эшитиб қолдим. Шу тўғрими?

Зокир ИСРОИЛОВ, кекса ўқитувчи.

* *Мутасаддилар фикрича...*

Ғишт нархи ўзгардими?

Муштарийнинг ушбу сўроғига жавоб беришни Тошкент қурилиш материаллари бирлашмасининг бош директори Валерий Валентинович Владимировдан илтимос қилдик.

— Шундай миш-мишлар борлиги рост. Буни бирлашмамиз номига тез-тез келиб турган шу мазмундаги хатлардан ҳам билса бўлади. Қолаверса бундай арзончилик кунларини ўзимиз ҳам орзиқиб кутяпмиз. Лекин афсуски, ҳозирча бу оғиздаги гап.

Муштарийнинг «Заводларда ғиштлар тахланиб ётганмиш» деган гапини эса тўла инкор этишга тўғри келади. Чунки ҳали бирлашмамизга қарашли бирорта ғишт корхонаси бундай «инқироз»ни бошдан кечиргани йўқ. Тайёр маҳсулотлар харидорлар томонидан пешма-пеш олиб кетилмоқда. Тўғри, Майскийда бу йил ишга туширилган заводимизда дастлаб мингта пишиқ ғиштнинг нархи 1 минг 200 сўм қилиб белгиланганида, маҳсулот бироз ўтмай туриб қолди. Лекин унинг баҳоси 950 сўмга туширилгач ғишт сотуви чаққонлашди.

Ҳозир бирлашмамизга қарашли 6 та ғишт заводлари томонидан бир кунда 300 минг дона маҳсулот ишлаб чиқарилмоқда.

Юқоридагилардан ғиштнинг нархи ҳали-бери арзонлашмаслиги кўриниб турибди. Қолаверса биз учун зарур бўлган транспорт, газ, электр қуввати нархларининг 10—15 баравар ошиб кетганлиги ҳам шуни тақозо этмоқда. Бу харажатларни қоплашнинг ўзи бўлмайди. Ғиштнинг ҳозирги баҳоси эса маҳсулот тайёрловчи заводларнинг хусусиятларидан келиб чиққан ҳолда белгиланган. Масалан, унинг мингтаси 850 сўмдан 920 сўмгача боради. Энг арзон нарх Яланғоч ғишт заводида. Бу ерда минг дона ғишт 850 сўм баҳосида сотилмоқда.

* *Рўзнома—муштарий—рўзнома* * *Рўзнома—муштарий—рўзнома*

МУСОҲАБА

* Ошкора мулоқот

Яна бир фикрлиликми?

...Алишер Навоий номидаги кутубхона ўқув хонаси орқа томонидан жавонларга китоблар тахлаб қўйилган. Уларни кўздан кечираман. К. Маркс, Ф. Энгельс, В. И. Ленин кўп жилдли асарларини чанг босиб ётибди.

Илгари айрим олийгоҳ домлалари Ленин, Маркс, Энгельс асарларини талабаларга мажбурий адабиёт сифатида «конспект» қилдиришарди. Ҳозир эса...

Мустақил республикамизнинг матбуоти қоғоз танқислигидан инқирозга учраган бир пайтда «доҳий»ларнинг асарлари, собиқ партия тўғрисидаги китобларнинг кимга кераги бор экан? Ундан кўра шу китобларни макулатурага топшириб, қоғоз ишлаб чиқарса фойдаси кўпроқ тегади-ку...

Шуҳрат МУРОДОВ.

ДАВРНИНГ ўзгаришини қаранг. Кечагина муштарийимиз мактубида очиқ ёзилган бу гапларни хаёлга келтиришга ҳам юрагимиз дов бермаган бўларди.

Шуҳрат Муродов айтаётганидек, эски китобларни макулатурага топшириб, ундан матбаа маҳсулоти учун яроқли қоғоз ишлаб чиқариш осон эмас. Бунинг учун «Ўзбек қоғози» корхонасида бўлиб, макулатурадан асосан паст навли қоғоз тайёрланаётганлигини билиш мумкин.

Аммо гап сиёсий адабиётларни қоғозга айлантириш тўғрисида бораётгани йўқ. Бизга 70 йилдан кўпроқ даврдан бери дунёда «тўғри, шунинг учун енгилмас» бўлган яккаю ягона мафкура — марксизм-ленинизм назарияси мавжудлигини уқтириб келишган эди. Ана шу оммавий лақиллатиш сабабли совет кишиларининг аксарияти бошқача дунёқараш умуман бўлишига шубҳа билан қарардилар. Кимдир ҳамма учун бир хил андозадан бошқача фикрласа, уни ўйлаб ўтирмай нақ душманга, ҳеч бўлмаса душман тузоғига тушган лақмага чиқариб қўяр эдик.

Бундай оммавий лақиллатишга, фикримча, кўп жиҳатдан ўзимизнинг ақлий эринчоқлигимиз туфайли муваффақ бўлинди. Тан олаверайлик, олий ўқув юртлари талабаларию кўпгина олимлар ҳам К. Маркс, Ф. Энгельс, В. И. Ленин асарларининг ўзини эмас, бу асарлар ҳақида оммабоп, яъни «чайнаб, ютишга тайёрлаб қўйилган» қоида ва хулосаларни ўқир эдилар. Акс ҳолда, айтайлик, К. Маркс билан Ф. Энгельс ўз асарларида таърифлаган жамият билан биз «капитализм» ёки «империализм» тамғасини ёпиштирган ҳозирги тараққий этган давлатлар ўртасида ер билан осмонча фарқ борлигини англаб етардик. В. И. Ленининг марксизм ақида эмас, ҳаракат учун қўлланма, деган сўзини булбулдек такрорлай берардик. Бироқ ҳақиқатан шундай бўлса нега жаҳон тажрибаси яққол-равшан афзаллигини намоён қилган бозор иқтисодиётидан «олабўжи»дек қўрқардик. Ҳеч бўлмаганда В. И. Ленининг Тўла асарлар тўпламидан жой олган, аммо бугунгина «пайқаб қолган» мудҳиш сатрлардан эртароқ воқиф бўлардик.

Начора, кейинги пушаймон — ўзингга душман. Аммо, донишмандлардек ўзгаларнинг хатосидан бўлмаса, ўзимизнинг хатоларимиздан хулоса чиқариш вақти келмадими? Биз буржуача мафкура, деб оғиз кўпиртирган, лаънат ёғдирган мафкура нима эди ўзи? Бу мафкура моҳиятини холисона асослаб берган бирор адабиётни ўқиганмизми? Ўша Ленин томонидан аёвсиз танқид қилинган Бунд нимани хоҳларди? Бердяев фалсафасида нималар илгари сурилади? Ана шу саволларга жавоб бериш ўта мушкул. Чунки бизнинг оммавий кутубхоналардан бу асарларни қидириш бефойда эди. Социализм ғояларига ёт қарашлар ёзилганми — нашр этилмасин!

Бир қолипда фикрлаш бизни ана шундай умуман олганда боши берк кўчага олиб кириб қўйди. Аслида биз тараққиётнинг бошқача йўли бўлиши мумкинлиги ҳақида ўйлаб кўрмадик. Бу хусусда ўз фикрини билдирганларнинг оғзига урдик, қатағон қилдик.

Бироқ бундан марксизм-ленинизм асосчиларининг китобларини кутубхоналардан чиқариб ташлаш керак, деган хулосага келиш, менимча, тўғри бўлмасди. Эҳтимол, кутубхоналарда уларни ҳозирги нусхалардагидек кўп сақлашга ҳожат бўлмаса керак. Аммо, истаган китобхон К. Маркс, Ф. Энгельс, В. И. Ленин нима ёзган, нимага тарғиб-ташвиқот қилганини ўз кўзи билан ўқиб кўриши, улар назарияларининг сарагини саракка, пучагини пучакка чиқаргани маъқул.

Большевойлар йўл тутганидек, айтайлик, энди биргина Гегель фалсафаси тўғри, ҳамма фақат унинг асарларини ўқисин, деб кўрсатма бериладиган бўлса, яна бир фикрлиликка, бу сафар материализмдан идеализм якка ҳукмронлигига тушиб қолмасмикинмиз?

Ўзи ман этишдан осони йўқ. Лекин ман этган билан бирор ғояни йўқ қилиб, жамиятдан қувиб чиқариб бўлмаслиги тарихдан яхши маълум. Соғлом фикрловчи кишилар — улар эса жамиятнинг аксарият кўпчилигини ташкил этади — қайси ғоялар ўзларига маъқул эканлигини ажратиб олишга қодирлар. Аммо турли ғояларни бир-биридан фарқлай олиш, қайсиси жозибадорроқ, кўпчилик манфаатига мос тушишини аниқлаш учун ҳеч бўлмаганда уларни бир-бирига таққослаш имкониятига эга бўлиш зарур. Бу эса кутубхоналарда бошқа адабиётлар қатори К. Маркс, Ф. Энгельс, В. И. Ленин асарларига ҳам ўрин топилишини тақозо этади...

Эркин МАДИЕРОВ.

* Қадриятларимиз

ИСТАК ИНОБАТГА ОЛИНДИ

ЧИЛОНЗОР районидаги 3-Чарх Камолон маҳалласида истиқомат қилувчи қарийб 3,5 минг аҳолининг талаби инобатга олинди. Район ҳокими ижроия маҳкамасининг ходимлари маҳалла аҳлининг талабини ўрганиб чиқиб, шаҳар Ҳокими ижроия маҳкамаси қошидаги атамашунослик комиссиясига мурожаат этдилар. Комиссия аъзоларининг розилиги билан шаҳар ҳокимлиги ижроия маҳкамаси шу йилнинг 6 апрелида қарор чиқарди. Мазкур қарорга биноан 3-Чарх Камолон маҳалласидаги Николай Погодин кўчаси шу кўчадаги ҳовлилардан бирида яшаб ижод этган таниқли бастакор, Ўзбекистон халқ артисти, республика бастакорлар ва журналистлар уюшмаларининг аъзоси, марҳум Имомжон Икромов номига қўйилди.

Маҳалла аҳли ўз хоҳишининг ижобат бўлганлиги билан бир-бирларини, қолаверса бастакорнинг ўғли Маданият олийгоҳининг доценти Ҳамидулла Икромовни самимий қутладилар.

— Ҳозир районимизнинг ободонлаштириш бошқармаси ходимлари кўчанинг икки томонидаги биноларга қоқилган Николай Погодин номи ёзилган пешлавҳа ўрнига Имомжон Икромов номи ёзилган пешлавҳани қоқаяптилар. Район ички ишлар бўлими паспорт бўлимининг ходимлари уй дафтарлари ва фуқароларнинг доимий истиқомат ҳисобидаги ёзувларни янги ном билан ўзгартиришмоқда, — дейди маҳалла комитетининг раиси Сайфиддин Рихсиев. — Айниқса район алоқа бўлими ходимлари билан биргаликда ишлашимизга тўғри келаяпти. Улар кўпинча кўчамизнинг янгича номига кўникиша олмай, хатоликларга йўл қўймоқдалар. Маҳалла комитетимиз аъзолари бу хатоликларни ҳамжиҳатликда тузатишмоқда.

Худойназар ҒОЙИБОВ.

Ҳурматли муҳарририят!

Халқимиз илгаридан тадбиркор, ишбилармон бўлган. Қадимда Буюк ипак йўли орқали маҳсулотларимиз бутун жаҳон бозорига чиққан. Афсуски, охирги 70 йил ичида ишбилармонликнинг пойига болта уриб келдик. Юртимизда истиқлол шабадаси эсгач, шукрки, бундай ишларга яна йўл очилди. Менинг ҳам келажакда кичик корхона очиш ниятим бор. Илтимос, кичик корхона очган бирор ишбилармон ўз тажрибаси билан ўртоқлашса.

Санжар СОДИҚОВ,
муҳандис.

* Кичик корхона ташкил этиш тажрибасидан

СОҒЛОМ РАҚОБАТ — ТАРАҚҚИЁТ ОМИЛИ

АҲОЛИНИ уй-жой ва тиббий хизмат билан таъминлаш муҳим ижтимоий муаммо ҳисобланади. Агар унинг тузилмаларида муқобил йўналишлар бўлмаса, бу муаммони ҳал қилишда бутунлай оқсаб қолишимиз аниқ. Уй-жой қурилиши соҳасида уй-жойлар фондини кенгайтиришнинг давлат, ширкат ва хусусий каби шакллари ўз самарасини бермоқда. Уларнинг иши бир-бирига зид бўлмай, балки ўзаро ҳамоҳанг ҳамда бу йўналишда янги-янги тажрибаларни амалда қўллаш имконини берди. Аҳолига тиббий хизмат кўрсатишга келганда шуни айтиш кераки, давлат тиббиёт муассасалари, шунингдек, мулкчиликнинг турли шакллари асосида ишлаётган ширкат ва кичик тиббий корхоналарнинг фаолияти муқобил йўналиш ҳисобланади.

Агар соғлиқни сақлашнинг давлат тузилмалари фаолияти давлат томонидан мустаҳкам моддий-техникавий ҳамда молиявий таъминланган бўлса, тиббиёт ширкатлари ва кичик корхоналарда бундай манбалар йўқ. Улар моддий-техника базаларини мустаҳкамлаш учун маблағни ўз фаолиятлари билан аҳолига тиббий хизмат кўрсатиш ҳисобига топадилар. Ҳолбуки, ҳар бир тиббиёт муассасасининг фаолияти аниқ мақсадга — аҳолига тиббий хизмат кўрсатишни яхшилашга, кенгайтиришга қаратилгандир.

Шуни таъкидлаш кераки, кичик корхоналар аҳолининг кенг табақаларига кўп ихтисослар бўйича малакали тиббий ёрдам кўрсатадилар, таклиф қилинаётган хизматлар турларида касалликларни аниқлаш ва даволашнинг энг янги ва анъанавий бўлмаган усуллари ҳам бўлади. Бунинг устун томони шундан иборатки, бундай усулларни барча давлат тиббиёт муассасалари ҳам таклиф қила олмайдилар. Кичик тиббиёт корхоналари аҳоли пулини «шилиб» олади, деган фикр ёйилган бўлса ҳам шуни таъкидлаш кераки, ташкилотлар ва муассасалар ходимларига хизмат шартнома асосида ҳам кўрсатилиши мумкин. Бунда шу корхоналар жамоаларининг ўзлари тўплаган маблағларни жалб қилиб нақд пулсиз ҳисоб-китоб қилинади.

Шундай кичик тиббиёт корхоналаридан бирини ташкил этиш ва фаолияти бўйича оз бўлса ҳам муайян тажриба орттирганим учун ўз фикр-мулоҳазаларим билан ўртоқлашишни истардим. Аввало шуни айтиш кераки, бундай корхонани ташкил этишда катта камчиликларга — маънавий ва моддий қийинчиликларга дуч келинади. Моддий-техника базасини (бинолар, асбоб-ускуналар, анжомлар) шакллантириш кўпинча катта куч-ғайратни талаб этади. Бироқ ишни йўлга қўйиб олганингиздан кейин кичик тиббиёт корхоналари фаолиятининг ижобий натижалар бериши амалда кўриниб турибди.

Мисол учун бизнинг «Тиббиёт илмий-ишлаб чиқариш бюроси» кичик корхонамиз қисқа муддат ичида аҳолига, ташкилотлар, муассасалар ва корхоналар жамоаларига кўп тармоқли, юксак малакали тиббий ёрдам кўрсатиш бўйича турли ишлар ва хизматларни кенг йўлга қўйди. Беморларнинг истаги билан ҳар қандай мутахассисликдаги юқори тоифадаги врачлар, доцентлар ёки профессорлар маслаҳатлар беришлари ва даволашлари мумкин. Маслаҳатлар тадқиқотнинг кенг мажмуи олдиндан билиш усуллари — электрокардиография, электроэнцефалография, раоэнцефалография, эхоэнцефалография, офтальмескопия ва кўпгина бошқа усуллардан фойдаланган ҳолда берилади.

Аниқ диагноз қўйилгандан кейин беморлар шу жойнинг ўзидаёқ лозим муолажани олишлари мумкин. Бу бизнинг мутахассисларимиз томонидан катта муваффақият билан амалга оширилмоқда, чунки у тиббиётнинг энг янги ютуқларидан фойдаланган ҳолда чуқур илмий негизга асосланмоқда. Бу ўз навбатида аксарият кўпчилик ҳолларда яхши терапевтик самарага эришиш имконини бермоқда. Масалан, кўриш нервларининг қисман ўлишини ва кўз тўр пардаларининг дистрофик касалликларини, кучайиб бораётган узоқни яхши кўрмасликни, эшитиш нервлари невритларини дори-дармон воситаларини ва физиотерапияни қўлламасдан бутунлай янги негизда даволашни шаҳарда, ҳатто бутун жумҳуриятда ҳам фақат бизнинг корхонада олишингиз мумкин. Мия қон айланиши бузилишининг турли шаклларига мубтало бўлган беморларни даволашда антиоксидант ва мембрано барқарор қилиш терапиясининг энг янги усулларини қўллаш билан олиб борилади. Биз туғма умуртқа касалликлари ёки кейинчалик унга чалинганларни даволашда муолажа уқалашнинг ҳар хил турлари билан, жумладан электрик уқалаш билан бирга мануал терапиядан кенг фойдаланамиз. Ҳозирги вақтда машҳур бўлган игнарефлексотерапия усули билан даволашни ўз корхонамизда, шунингдек иш ёки турар жойида амалга оширишимиз мумкин. Беморларнинг қариндошлари ёки истовчилар уқалаш бўйича уй тиббиёт ҳамширалигига қисқа ва узоқ муддатли курсларда муайян ҳақ тўлаб ўрганишлари мумкин. Зероки, улар олинган билимни ўзларининг кейинги фаолиятларида фойдаланишлари мумкин, чунки бизнинг корхонамиз рус, ўзбек ва инглиз тилларида гувоҳномалар беради, имконият бўлса ўз бўлимларида иш билан ҳам таъминлайди.

Корхона ҳаётни, саломатликни, мулкни суғурта қилиш бўйича хизмат кўрсатади, соғлиқни сақлашнинг мунозарали масалалари бўйича фуқароларга, кичик корхоналар ва ширкатларга ҳуқуқий хизмат кўрсатиши мумкин.

Ўз моддий захираларига эга бўлган корхоналар, ташкилотлар ва муассасалар кичик тиббиёт корхоналари билан фаол алоқа ўрнатишдан манфаатдор бўлишлари лозим, чунки давлат тиббиёт муассасалари қанчалик истасалар ҳам аҳолини бевосита иш жойи бўйича кенг ихтисосли, юксак малакали тиббиёт ёрдами билан қамраб олиш имконига эга эмаслар.

Шуниси ҳам маълумки, корхоналар олган фойда ҳисобидан шаклланадиган ижтимоий тараққиёт ва таъминот жамғармаси кўпинча бевосита белгиланган мақсад учун сарфланмайди, йил охирига келиб эса фойдаланилмай қолади. Бошқа томондан, корхоналар ходимларининг тиббий суғуртаси учун мажбурий ажратиладиган пул маблағлари йил охиригача фойдаланилмаган тақдирда ижтимоий суғурта соҳаси маблағларининг умумий миқдорига қўшилиб йўқ бўлиб кетади. Корхоналар ва ташкилотлар кичик тиббиёт корхоналари билан шартнома тузиб, бу мақсадлар учун ажратилган ўз пул маблағларидан оқилона фойдаланишлари мумкин. Ҳозирда ўз ходимларини замонавий тиббиёт хизмати билан таъминлаш ҳақида ғамхўрлик қиладиган раҳбарлар ва ташкилотлар ҳам кам эмас. Бу билан улар жамоанинг ҳаётий имкониятларини оширадилар. Тошкент асбобсозлик заводи, «Узкомпроект» ишлаб чиқариш бирлашмаси, «ТПМ—информ» қўшма корхонаси, «ПКБ АСУ», «Узагропромтехмонтаж» тресги, «Узколхозстрой» бирлашмаси, «Узэнергоспецремонт» тузатиш-қурилиш бошқармаси ва бошқа корхона-ташкилотлар шулар жумласидандир.

Шундай қилиб, давлат тиббиёт тузилмалари, улар тимсолида эса мутасаддилар кичик корхоналар кўринишидаги ўз касбдошлари ва ёрдамчиларини табриклашлари, уларга номатлуб рақобатчилар, деб қарамасликлари лозим. Худди шунинг ўзи турли соғлиқни сақлаш тузилмаларининг соғлом муқобил фаолиятларидир, улар бир-бирларини тўлдирадилар. Умуман эса соғлом рақобат тараққиёт омилидир. Бундан ташқари, шу муҳим ҳолни таъкидлашни истар эдикки, кичик тиббиёт корхоналари, бир томондан давлат бюджети асосида эмас, балки ўз хўжалик ҳисоби асосида фаолият кўрсатадилар, иккинчи томондан, ўз фаолиятлари билан давлат бюджетига ҳисса қўшадилар. Кичик корхоналар фаолияти натижасида кўрилган фойда мустақил муаммоли лабораториялар ташкил этиш соҳасида турли илмий-тадқиқот ишланмалари учун асос бўлиши мумкин. Шундай қилиб, даволаш ва касалликни олдиндан билишнинг янги ва тараққий этган юксак самарали усулларини қўллаш кўп сонли муассасалар ҳамда кенг аҳоли табақаларини жалб қилади, бунинг натижасида олинадиган фойда илмий-тадқиқот ишларини янада такомиллаштиришга ва бошқа шу каби ишларни амалга оширишга сарф қилиниши мумкин бўлади.

Эркин ШАМСИЕВ,
«Тиббиёт илмий-ишлаб чиқариш бюроси» кичик корхонасининг директори, тиббиёт фанлари доктори.

ҲАЁСИЗЛИККА «ПАРДА»

«ИНТЕРҚИЗ» га тамға керак, аммо...» сарлавҳали мақолада долзарб муаммо ўртага ташланган. Ҳақиқатан ҳам фарзандларимизни ҳар қанча одобли, иффатли қилиб тарбиялашга уринмайлик, зангори экран орқали беҳаё фильмлар кўрсатиб турилса кутилган натижага эриша олмаймиз. Шу ўринда мақолада таъкидланганидек фильмларни тоифаларга бўлиб, маълум вақтларда намойиш этилишининг тарафдориман.

Останкино телевидениесига келсак, ҳозирча унинг дастурларига ўз таъсиримизни ўтказиш қийинлиги барчага аён. Шунга қарамай чоралар излаб топилаяпти, чамаси. Ўтган ойда бир пайтлар жуда кўп салбий фикрлар билдирилган «Кичкина Вера» фильми намойиш этилди. Очиғи, наҳотки шундай беҳаё фильм «ойнаи жаҳон» орқали кўрсатилса, деб ёқамизни ушлаб юрдик. Буни қарангки, фильм бошланишига бир неча дақиқа қолганда экранда жадвал пайдо бўлиб, фильм тугагунча ҳаёсизликка «парда» тортиб турди. Ўзбекистон телевидениеси орқали яқинда «Табор кўкка интилади» фильми намойиш этилаётганда ҳам беҳаё лавҳа олиб ташланганининг гувоҳи бўлдик.

Бундай йўл тутилаётгани балки баъзи бировларга ёқмас. Лекин бошқа чораси йўқ экан, шунинг ўзи республикамиз радиотелекомпанияси шарқона одатларимиз, миллий қадриятларимизга содиқ қолаётганини яққол кўрсатиб турибди.

Самиғжон ШОДМОНОВ,
хизматчи.

Маҳаллалар юртимизда азалдан қадриятларимиз, урф-одатларимиз қарор топган, ўзбекнинг ўзбеклигини кўрсатувчи ажойиб гўшалардан ҳисобланади. Зеро, бошингга оғир кунлар тушганда ҳам, хурсандчилик онларингда ҳам доимо аҳил қўни-қўшниларинг ёнингдадир.

СУРАТДА: шаҳримиздаги маҳаллалардан бирида.

Андрей Пишненко сурати.

* Сўраган эдингиз...

ТУРКИЯНИНГ БУЮК ЎҒЛОНИ

Кейинги пайтларда маънавий қадриятларимизнинг тикланиши муносабати билан республикамизнинг жуда кўп район, даҳа, маҳалла ва кўчалари ўз қадимий номлари билан аталмоқда, уларга муносиб номлар қўйиляпти. Яқинда, жумладан, Тошкент шаҳар Ҳокимининг қарори билан собиқ Киров кўчасига Туркиянинг буюк давлат арбоби Мустафо Камол Ота Туркнинг номи берилди. Илтимос, рўзномангиз орқали Туркиянинг улуғ фарзанди Ота Турк ҳақида мақола ёритсангизлар.

Ҳурмат билан
Эргаш ТОЛИПОВ,
меҳнат кексаси.

ТУРКИЯ Республикасининг асосчиси бўлмиш Мустафо Камол Ота Турк 1880 йили Салоники шаҳрида ёғоч-тахта билан савдо қилувчи камбағал оилада туғилади. Ҳа, ҳайрон бўлманг, Грециянинг Салоники шаҳри ўша пайтларда Туркиянинг таркибига кирар эди. Ўрта ва олий ҳарбий маълумотга эга бўлган Мустафо Камол (ёшлигида уни шундай ном билан аташарди) бошқа кўпгина турк зобитлари қатори ўсмирлигидаёқ — Истамбулдаги академиянинг бош штабида эканлигида қолоқ ва Европа мамлакатларига қарам бўлган Усмонлилар империясини тубдан ўзгартиришга, янгилашга бел боғлаган ёш турклар ҳаракатига қўшилади. 1905 йили — ҳарбий академияни тамомлаганидан кўп вақт ўтмасидан капитан Мустафо Камол ҳибсга олинади, сўнг эса уни Суриянинг Дамашқ шаҳрига хизматни ўташ учун юборишади. Сурияда у «Ватан ва озодлик учун» инқилобий ташкилотини тузади, реакцион ҳокимиятга қарши ташвиқот ишларини олиб боради. Кўп ўтмай Мустафо Камол македониялик ёш турклар билан ҳам алоқа ўрнатишга муваффақ бўлади.

1907 йили Салоникига қайтгач, Камол ўз ташкилоти билан «Бирлашиш ва тараққиёт» деб номланган ёш турклар партияси сафига киради. Сўнг у 1908—1909 йилларда Туркиядаги инқилобий жараёнларда фаол иштирок этади, ҳатто инқилобий «ҳаракатдаги армия»нинг штаб бошлиғи лавозимида ҳам фаолият кўрсатади. Бироқ ёш турклар қўмитасининг раҳбарлари билан дунёқарашлари тўғри келмай қолганлиги сабабли тез орада ўзини бутунлай ҳарбий хизматга бахшида қилади.

1911—13 йилларда Мустафо Камол Триполитан ва Болқон урушлари фронтларида жанг қилади. 1913—1914 йилларда эса Болгарияда ҳарбий атташе вазифасида фаолият кўрсатади. Туркия биринчи жаҳон урушига қўшилгач эса яна ҳаракатдаги армияга йўл олади.

1915 йилда Дарданелла бўғозининг инглизликлар десантидан муваффақият билан ҳимоя қилиниши Камолнинг турк ҳарбийлари ўртасидаги обрўсини кўтаради. 1916 йилда эса у Кавказ фронтига жўнайди.

1919 йил 16 майда — Греция Измирни босиб олганидан кейинги куни Мустафо Камол Истамбулдан чиқиб кетиб, 19 май куни Самсун шаҳрига етиб келади. Сўнг Камол Анатолияда ўзининг номидан келиб чиқиб «Камолий» деб ном олган миллий озодлик ҳаракатига раҳбарлик қила бошлади.

Камолнинг Самсунга келиши пайтида ғарбийдаги каби шарқий вилоятлардаги қатор шаҳарларда ҳам «Миллий ҳуқуқларни ҳимоя қилиш» маҳаллий ватанпарварлик жамиятлари ташкил топган эди. Мустафо Камол миллий ташкилотларни бирлаштириш ишига бел боғлайди. У бутун мамлакат бўйлаб мактублар ва телеграммалар юборади ва уларда Ватан мустақиллиги ва миллий озодлиги хавф остидалиги ёзилган бўлиб, унда ўзининг Туркияни қуллик ва қарамликдан қутқариш дастурини ҳам таклиф қилган эди.

Унинг раҳнамолигида 1919 йили Арзурум ва Сивас шаҳарларида «Миллий ҳуқуқларни ҳимоя қилиш» миллий инқилобий жамиятларнинг конгресслари ўтказилади.

Мустафо Камол ташаббуси билан султонлик бошқаруви бекор қилиниб, 1923 йили Туркия Республикаси тузилганлиги эълон қилинади. Шунингдек, тез орада давлат ва маъмурий тузилмаларда, адлия, маориф соҳаларида қатор илғор ислоҳотлар амалга оширилади. Камол томонидан 1923 йили «Миллий ҳуқуқларни ҳимоя қилиш» жамиятлари асосида ташкил этилган ва умрининг охиригача Ота Турк раислик қилган Халқ (1924 йилдан халқ республикаси) партияси Ғарбдаги баъзи давлатлар томонидан қўллаб-қувватланаётган реакционерлар ва клерикалларнинг монархияни тиклаш учун қилинган ҳаракатларига қарши турди.

Ташқи сиёсат соҳасида Камол Туркия билан СССР ўртасида дўстона алоқаларнинг барқарор бўлиши, шунингдек жаҳондаги барча мамлакатлар билан тенг ҳуқуқли, ўзаро фойдали алоқалар ўрнатишга ҳаракат қилди. Туркия Республикасининг биринчи президенти бўлган 1923 йилдан бошлаб то умрининг охири — 1938 йилгача ушбу жумҳурият мустаҳкамланди, жаҳон мамлакатлари томонидан тан олинди.

1934 йили Туркияда фамилиялар жорий қилина бошлагач Мустафо Камолга Буюк Миллий Мажлис томонидан Ота Турк (турклар отаси) фамилияси берилди. Бугунги кунга келиб эса шаҳримиздаги марказий кўчалардан бири қардош турк халқининг буюк фарзанди, миллий-озодлик курашининг йўлбошчиси номи билан атала бошланди.

Алексей МИЛИРУД,
Тошкент вилояти ҳокимияти архив бўлимининг мутахассиси.

* Нидо

КАФАНСИЗ, ЖАНОЗАСИЗ

«ОЙНАИ жаҳон» орқали Смоленск ўрмонларида ва Керчдаги ғорда фашистлар томонидан 1942 йилда ваҳшийларча ўлдирилиб, бир жарликка кўмилганларнинг шахслари аниқланаётгани, уларнинг суяклари алоҳида дафн этишиб, ҳурмат кўрсатилаётгани намойиш этилганида қанча ҳаракат қилмай ўзимни тутиб туролмадим. Бундан бир неча йил бурун вафот этганларнинг шахси аниқлансаю, 1991 йилнинг 20 декабрида машина уриб, ўлдириб кетган ўғлим кафансиз кўмиб юборилса, фарёд чекмай бўладими, ахир!

1959 йилда туғилган ўғлим Рустам Чинобод санаторийсининг рўпарасидаги заводда ишлар эди. Ўтган йилнинг 20 декабрида уйга қайтмади. Ишхонаси ва қариндош-уруғлариникигача суриштирдик. Ниҳоят, шу йилнинг 3 январида шаҳар ўликхонасидан бир неча шахси аниқланмаган мурдаларни «Отчопар» томонидаги қабристон четига трактор билан чуқур кавлаб кўмишганлигини эшитдим. Қанча пул сарфлаб, уни очиб мурдалар орасидан ўғлимнинг жасадини топдим.

Қадриятларимиз ҳақида гапиряпмиз. Хўш, қани бизда меҳр-оқибат ва диёнат?! Бўлмаса нега мусулмон фарзандларидан бир нечаси кафансиз ва жаноза ўқилмасдан, лаҳати қазилмаган битта чуқурга кўмилди?

Ўғлимни уриб кетган машина ҳайдовчисида диёнат йўқ экан, шаҳар ўликхонасидагилар ҳам инсофсизми? Нега улар мурдаларни шахсини аниқлашга астойдил ҳаракат қилмадилар? Наҳотки инсонни ҳеч бўлмаса сўнгги йўлга кузатишни ўрнига қўя олмасак...

Абдулла КЎКАНОВ,
Ҳамза районидаги 2-Шавкат тор кўчасининг 25-уйида яшовчи иккинчи гуруҳ Улуғ Ватан уруши ногирони.

МУҲАРРИРИЯТДАН: Ўта изтиробли бу мактуб қўлни куйдиради. Абдулла отанинг ўғли Рустам Кўкановнинг ўлими сабабларини ва гуноҳкорни эҳтимол аниқлашар, жиноятчи вақти келиб жазосини олар. Лекин инсон қадр-қиммати қаерда қолди. Шаҳар ўликхонасидагиларнинг трактор билан қазилган чуқурга мурдаларни тезда кўмиб ташлашларини қандай изоҳлаш мумкин!

Шаҳар ўликхонасининг ўз қонун-қоидалари, мурдаларни сақлаш муддатлари бўлишини биламиз. Бироқ қачонгача бир парча қоғозни ниқоб қилиб, одам қадр-қимматини топтайверамиз...

Нуқтаи назар

Соҳибқирон Темур алифбоси

КЕЙИНГИ пайтда рўзнома, ойнома, «Ойнаи жаҳон» ва радиода умуминсоний хислатлар: меҳр-оқибат, каттага ҳурмат, кичикка иззат, миллатпарварлик, бир ғоя атрофида жипслашибгина қолмай, унинг учун жон фидо қилиш ва бошқа фазилатларни қайта тиклаш қанчалар қийин бўлмасин унинг учун курашни давом эттиришга даъват этилмоқда. Мен бу йўлда исбот талаб этмайдиган ва кўпчиликка маълум бўлган бир ҳақиқат тўғрисида фикр юритмоқчиман, холос. У ҳам бўлса тарбияни янги туғилган чақалоқдан бошлашдир. Агар чақалоқнинг бешиги олдида жом чалиб тарбия этилса, у катта бўлгач «Чўли ироқ» эмас, балки жом садосидан роҳатланади. Бас шундай экан умуминсоний тарбияни чақалоққа алла айтишдан бошлаб, уларни боғча ва ундан кейинги мактаблар учун ёзилажак махсус Темур алифбоси асосида ўқитиш зарур бўлади, деб ҳисоблайман. Бу фикрга асло ажабланманг. Зеро, Туркияда Ота Турк алифбоси мавжудку ахир. Шундай экан, Темур алифбоси озодлик ва мустақилликнинг республикамиз ҳудудида абадул-абад яшаши учун асосий манба ҳамда тараққиёт сари интилишда йўлчи юлдуз бўла олади.

Қўлимга қалам олишимдан мақсад, шуни айтмоқчиманки, мустақил республикамизнинг ёрқин келажагини ўйлаб унга муносиб Темур алифбосини жамоатчилик билан биргаликда шошилинч равишда барпо этишимиз лозим. Темур алифбосининг ҳарфлари оилада — она алласидан бошланиб, бир қарашда қисқа бўлса ҳам бепоён ва беқиёс, қамрови улкан масалаларни ўз ичига олиши керак, деб ўйлайман. Улар:

1. Умуминсоний фазилатлар.
2. Ватанпарварлик хислатлари.
3. Тил ва миллатни севиш ҳислари ва миллий ғурур.

Мабодо ана шу уч олижаноб туйғуни халқимиз онгига ёшлигидан сингдира олсак, аминманки, республикамиз мустақиллиги кун сайин мустаҳкамланиб бораверади ва унинг халқи буюк эркпарвар шоир Чўлпон айтганидек, «Кишан киймай, бўйин эгмай» тараққиёт сари интилиб, фаровон ҳаёт кечиради.

Кези келганда шуни ҳам айтиш лозимки, ана шу учта ўзига яраша озодлик қомусини ўз ичига сингдирган Темур алифбоси оиладан бошланиб, боғча, ўрта мактаб ва олий мактаблар учун босқичма-босқич ёзилмоғи керак. Темур алифбосининг асосий учта мақсади донолар ҳикмати, афсоналар, шеър, роман, мерос-қадриятлар ва бошқалар билан бойитиб, инсонлар онгига етказилиши лозим. Мен ҳам бир зиёли сифатида юқорида келтирилган Темур алифбосининг учта кенг қамровли йўналишини баҳоли қудрат шарҳлаб бермоқчиман.

1. Умуминсоний фазилатлар. Бунинг асосида имон поклиги, виждон ва номус, орият ётади. Лекин бу уч маъно яна кўпгина инсоний фазилатларни ўз ичига олади. **Шулардан асосийлари меҳр-шафқат, оқибат, садоқат,** ибо-ҳаё, ўзаро ҳурмат, ота-онага сажда қилиш, ғамхўрлик, оилага муҳаббат, ҳар бир ишда масъулиятни сезиш ва бошқалардир. Ана шу умуминсоний фазилатларни тарбиялашда қуруқ сўз ёки шиорий чақириқларга эмас, балки инсон табиатнинг яхши ва ёмон томонларини очиб бера оладиган таъсирчан мисолларга таянилса кўзланган натижаларга тезроқ эришилади. Масалан, ота-онага бўлган ҳурмат ҳақида бир мисол:

Бир йигит вояга етгач, қариган отасини елкасига кўтариб тоғ дарасига ташлаб келиш ниятида йўлга тушибди. Йўл юриб, чарчагач, бир харсанг тош устига ўтирибди. Бир пайт қараса, отаси ҳадеб кулавераркан. Бундан ажабланган ўғил отасига «Эй ота, мен сизни тириклайин ўлимга олиб кетаётган бўлсаму, нега бунча куласиз», дебди. Шунда отаси ўғлига қараб «Мен ҳам ўз вақтида отамни сен каби тириклайин ўлимга ола кетаётиб, худди шу харсанг устида дам олган эдим. Ана шу қилмишим эндиликда ўзимга ҳам қайтди», — деган экан. Ҳа, отага ниманики қилсанг, ўзингга ҳам ўша бекамукўст қайтади.

2. Ватанпарварлик хислатлари. Ҳар бир инсон учун унинг туғилган жойи, униб-ўсган диёри муқаддас, ватанга хиёнатнинг аччиқ оқибатларини тарихий ва ҳозирги замон мисоллари билан кўрсатиш керак. Ватан мудофааси учун жонни фидо қилиш туйғуларини уйғотиб ёв қочганда эмас, балки келганда ботир кўпайишига эришмоқ лозим. Ўқни елкадан эмас, балки кўкракдан еб ўлса шаҳид, ғолиб бўлса розн эканлигини тушунтириш керак.

«Вафосизга ватан йўқ», дейди доно халқимиз. Ватанпарварлик бу — жипслашиш, бир тан ва бир жон бўлиб ҳаракат қилиш демакдир. Бу хислатларга эга бўлмаган ҳар қандай халқ қулликка маҳкум. Мисол учун тарихга бир назар ташлайлик. Турк халқлари аввало араблар, сўнг мўғуллар истилоси остида эзилиб келди. Темур ҳукмронлигида улар бироз қаддини ростлаган бўлса ҳам, соҳибқирон вафотидан кейин тожи-тахт учун шаҳзодалар қирғини бошланиб, буюк Хуросон давлати парчаланиб кетди. Кичик-кичик хонликлар пайдо бўлди, оқибатда Туркистон Чор Русиясининг мустамлакасига айланди. Мана буни бирлашмаслик, ўз манфаатларини ватан манфаатларидан юқори қўйишга яққол мисол деса бўлади. Эндиликда Ўзбекистон мустақилликка эга бўлган экан, келинг, ҳамюртлар жипслашайлик. Тарих кечмишларидан ибрат олайлик.

3. Тил ва миллатни севиш, қадрлаш ҳамда миллий ғурурни кишилар онгига сингдириш. Ҳозирги замон тараққий этган босқичда ўз миллати ва она тилини қадрламаган ҳар қандай инсон ўзга миллат ва тилнинг ҳам қадрига ета олмайди. Миллати, ўз она тилини ҳурмат қилиш ва эъзозлаш асло миллатчиликка кирмайди. Зеро, тил тарихимиз, **миллатимиз руҳини, дилини акс эттирувчи ҳамда эркин ривожланиш омилидир. Шунинг учун ҳам тил маънавий мулк ва мустақил давлат таянчи. Шунингдек, тил — дил таржимони ва руҳий ҳолатни англатувчи восита эканлиги кўпчиликка аёндир.**

Ҳозирги пайтда оммавий тарғибот ишларида санъат, адабиёт ҳамда маънавий қадриятларга (ҳофиз, шоир ва адибларга) эътибор ҳаддан ташқари кучайтирилмоқда, бу яхши албатта. Лекин бу ишлар меъёрида олиб борилса яхши бўларди. Чунки техник тараққиёт ва фаровон турмушга фақат чилдирма чалиб, ашула айтиб, шеър ўқиб етишиб бўлмайдику, ахир. Илм даргаларининг меҳнатини тарғиб этиш, катта-кичик техник кашфиётларни кенг оммага етазишни мустақиллик талаби деб биламан. Ахир ҳозирги замон тараққий этган фан-техника даври-ку! Бу — фан-техникасиз миллат пуч ёнғоқнинг ўзи деганидир. Тили равон, миллати ҳар тарафлама билимдон бўлган давлатгина мустақиллик талабига жавоб бера олади ва тараққий этган давлатлар орасида ўзига муносиб ўринни эгаллай олади. Она тилини севиш бошқа, жумладан халқаро муомала учун зарур деб топилган инглиз, олмон, француз, рус ва хитой тилларидан бир-иккитасини билмаслик ёки ўрганмаслик, деган сўз эмас албатта. Биронта бошқа тилни билиш ўзига яраша бир бойликдир, деган донолар. Тил ўрганиш фан-техника тараққиётига юз тутган мустақил республикамизнинг долзарб талаби деб биламан. Ана шу замон талабига жавоб бера оладиган миллат шахсларида миллий ғурур ҳам ёнма-ён ривож топган бўлиши керак. Миллий ғурур кенг қамровли маънони акс эттирувчи ибора бўлиб, юксак маданиятли, буюк инсоний фазилатлар соҳиби ва туб маънода онгли бўлишни талаб этади. Табиатни муҳофаза қилиш, ер усти ва ости бойликларидан тежамкорлик билан фойдаланиб, уларни келгуси авлодлар учун ҳам мерос қилиб қолдириш миллий ғурур эканлигини унутмаслик керак. Бу хислат эгаси бўлган ҳар бир инсон ўғирлик, фирибгарлик, пораҳўрлик ва уюшган жиноятчиликка ашаддий душман бўлмоғи зарур.

Миллий ғурурнинг асосий омилларидан яна бири йигит-қизларнинг жисмоний тарбияси деб биламан. Чунки соғлом танда соғлом фикр, ақл-идрок бўлиши кўпчиликка аён. Бундан ташқари мустақил давлат мудофааси ва ривожи учун бақувват фуқаролар билан бир қаторда ўз мамлакатини дунёга танитадиган, халқи учун улкан ғурур бўлган спорт усталари ва чемпионлар зарур. Ўзбеклардан чиққан оламшумул чемпионлар саноқли даражада ёки аниқроғи, йўқ деса бўлади. Нега шундай? Бунинг асосий сабаби, маҳаллий ўзбеклар орасида биринчидан, спортнинг кам ривож топгани бўлса, иккинчидан (бу асосийси), устозларнинг бу масалага масъулиятсизлик билан қараши деб биламан. Шу боисдан бу соҳани тараққий эттириш улар хизматини бошқалар қатори ўзбеклардан чемпионлар тайёрлаш билан баҳолашни шарт қилишни кун тартибига қўймоқ керак. Чунки республикамизда турли миллатлар орасида ўзбеклар кўпчиликни ташкил этади. Миллатни ва ўз она тилини севиб, ҳақиқий миллий ғурур эгаси бўлган ҳар қандай ўзбек асрий иллатимиз бўлган бир-биримизни оёғимиздан тортиш, узоқни кўра билмаслик, ҳасадгўйлик, буюк мустақиллик йўлида бирлашмаслик каби одатлардан бутунлай воз кечмоғимиз лозим.

Юқорида баён этилган қисқа, аммо кенг маънодаги Темур алифбосига якун ясаб, шуни яна бир бор такрор айтмоқчиманки, ҳеч бўлмаса мустақил республикамиз оёққа туриб олгунча, иқтисодий тангликдан чиққунча **Темур алифбосига амал қилайлик. Бу — келгуси авлодлар олдидаги бизнинг бурчимиз ва улар ҳақидаги ғамхўрлигимиздир.**

Хуллас, Темур алифбосини яратиш ва уни инсонлар савиясига мос қилиб ёзишга кўпчилик ватанпарвар, миллатни севган ва мустақилликни ардоқлабгина қолмай, уни мустаҳкамлашга интилган ҳар бир фуқаро, олиму фозил, шоиру адиб ва ишчи-деҳқонни жалб этишга чақираман ва бу катта, савобли ишдан барчанинг четда қолмаслигига катта умид билдираман. Бу — озодликка эришган Ўзбекистон талаби ва бу талаб бир дақиқа бўлса ҳам пайсалга солинишини Ватан асло кечирмайди.

Мирмажид ЗОКИРОВ,
Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган геолог, геология-минералогия фанлари доктори.

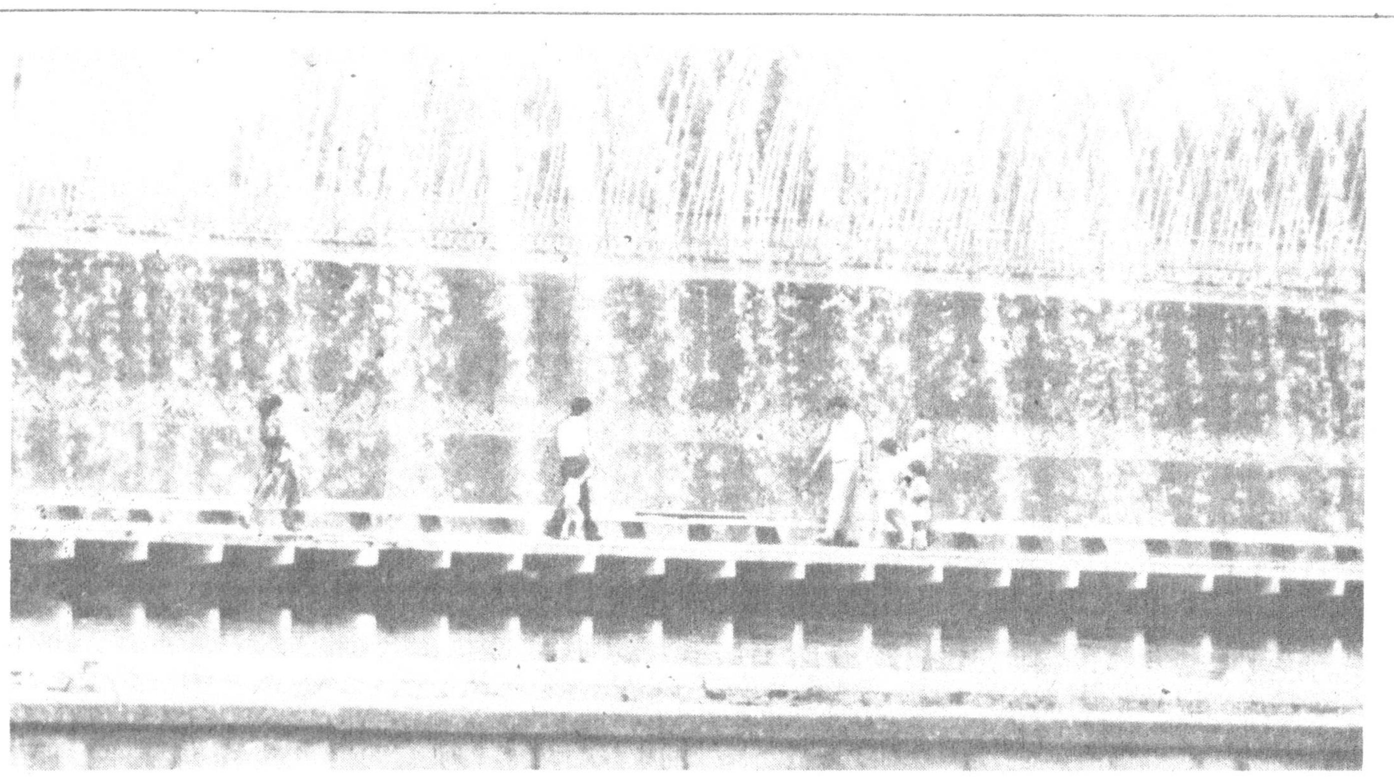

Тошкент фавворалари ёзнинг иссиқ кунларида нақадар ҳузур бағишлайди.

Андрей Пишненко сурати.

● ХУДОЙБЕРГАН Маматов йигирма йилдан бери Тошкент автомобиль ва йўллар олий билимгоҳида маъруза ўқиб келади. Номзодлик илмий иши «Поршень ҳалқаларининг айланиши ва ейилишини изотоп нурлари ёрдамида аниқлаш» мавзусида бўлиб, Харьков автомобиль ва йўллар олийгоҳининг изотоп лабораториясида, физика ва техника институтида Нобель мукофоти соҳиби, академик Л. Д. Ландау раҳбарлигида ёқлаган. Унинг бу ихтироси 1972 йилда Америка Қўшма Штатларнинг «Американ Моторс корпорейшн» фирмасида назария асосида дизель двигателлар учун янги поршень ҳалқаси яратилди.

Худойберган Маматов автомобиллар саноати бўйича Ўзбекистонда биринчи маротаба дарслик ва ўқув қўлланмалар яратган биринчи олимдир. Унинг шу кунгача 6 та китоби мухлисларга, автомобиль ишқибозларига таниш.

Автомобиль машинасозлиги саноатига бўлган қизиқишлари туфайли Болгария, Венгриядаги автомобиль заводларидан ҳам бирмунча тажрибалар орттириб қайтган.

Қуйидаги мақола профессор Худойберган Маматовнинг эртанги ташвишлар хусусида ёзилган дард ва изтиробларидир.

Ўзбекистон—мустақил давлат

ИСТИҚЛОЛ ВА АВТОМОБИЛЬ

Жумҳуриятимизда автомобиль транспорти равнақи ва автомобилсозлик тармоғини яратиш муаммолари

ЖУМҲУРИЯТИМИЗ истиқлоли барқарорлигини таъминлашда халқ хўжалигимизнинг турли соҳаларида катта фаолият кўрсатаётган автомобиль транспортининг мавқеи ва ўрни беқиёсдир. Авваламбор автотранспорт воситаларини муттасил ҳаракатлантириб турган биринчи омил нефть эканлигини асло-асло унутиб қўймаслигимиз керак.

Шукроналар бўлсинки, меҳнаткаш халқимизга табиат нефть фавворасини инъом этди... Ҳудудимиз заминида она бағридан узилиб, ўзини ҳеч қаёққа сиғдира олмаётган боладек талпинаётган нефть захирасининг озгина қисми ҳам бир неча авлодларга етиб, зурриётларимизнинг руҳини шод этади. Жумҳуриятимиз истиқлол сари йўрғалаётган бир даврда ривожимиз учун ниҳоятда керакли нефть захираси айниқса автомобиль транспорти учун жуда ҳам керакли омилдир. Шунинг учун бу манбадан ниҳоятда унумли ва тадбиркорлик билан атрофлича фойдаланишимиз керак бўлади.

БИРИНЧИДАН — зудлик билан нефтни қайта ишлаб, ДИЗЕЛЬ ва бензин олишга мўлжалланган бир қатор заводлар қуришимиз керак.

Дизель ёнилғисига урғу беришимнинг сабаби шундаки, 1 тонна нефтдан қайта ишлаш натижасида кўпи билан 300—400 литр бензин олгандан кўра 800 литр дизель ёнилғиси олиш фойдалироқ бўлса керак. Ундан ташқари дизель ёнилғисини нефтдан қайта ишлаб олишга кетган меҳнат сарфи бензинникидан анчагина паст. Дизель двигателида ишлайдиган автомобилларнинг ёнилғи сарфи карбюраторли бензинда ишлайдиган автомобилларга нисбатан икки баробар атрофида кам.

Агарда биз автомобилларимизни, айниқса биринчи навбатда юк автомобилларни ва автобусларни дизеллаштирсак машиналаримизнинг умумий сони икки мартага кўпайса ҳам ёнилғи сарфининг умумий ҳажми шу кундагича сақланиб қолиши мумкин. Натижада нефтимиз халқ хўжалигимиз учун бемалол етиб, Русия нефтига қарамликдан қутиламиз ва кейинчалик эса нефтимизнинг бир қисмини қўшни давлатларга сотиб, улардан бизга керакли маҳсулотлар олишга имконият уфқлари очилади.

Лекин, афсуски, ҳали-ҳануз собиқ Иттифоқдан чиққан ва чиқаётган, унча сифатли бўлмаган автомобилларни ишлатишга мажбурмиз. Собиқ Иттифоқнинг заводларида чиқарилаётган енгил автомобиллар фақат бензинда ишлайдиган карбюраторли двигателларга эга бўлиб, юк автомобилларининг 70 фоизи ва автобусларнинг 80 фоизини ташкил этади. Япония ва Ғарбий Европа давлатларида юк автомобиллари ва автобусларининг юз фоизига дизель ўрнатилган бўлиб, енгил автомобилларнинг 30 фоиздан кўпроғи дизель двигателли қилиб ишлаб чиқарилмоқда. Автомобилсозлик ривож топган давлатларда кейинги йиллар ичида енгил автомобилларни тезкорлик билан дизеллаштириш натижасида уларнинг умумий сони кўпайишига қарамасдан ёнилғининг умумий сарфи анчагина камайди. Бизда эса автомобиллар қанча ортса — ёнилғи сарфи шунча кўпайиб бормоқда. Чунки биз собиқ Иттифоқда чиққан бензинда ишлайдиган машиналарни олишга мажбурмиз, илож қанча? Агарда шундай машиналар чиқаётган бўлса ҳам бизга дизель мотор ўрнатилганини етиб келиши амримаҳол. Бу гапнинг исботи қилиб биргина мисол келтираман. ЛАЗ—697 автобуси бензин двигателида ишлаганда 100 километр масофага 57 литр бензин сарфласа, ЛАЗ—4207 эса дизелда ишлагани учун ёнилғи сарфи 26 литрни ташкил этади. Юк автомобиллари ва автопоездларга суйргич ўрнатиш ва радиал шиналар билан таъминлаш орқали ёнилғи сарфини янада камайтириш мумкин. Лекин бунда ҳам шу кунда биз Россия берганини оламиз, бўлмаса машинасиз қоламиз.

Шунингдек биз истиқлол сари йўрғаланиб ўзимизни ўнглаб олишни истасак, битта эмас, бир нечта автомобиль заводлари қуришимиз керак. Лекин бошланишда бу заводлар автомобилларни қисмлардан йиғишга мўлжалланган бўлиб, бу заводчалар хориждаги юқори автомобилсозлик технологияси ва жиҳозлари бўлган (ишлаш тизими такомиллашган) фирмалар билан ҳамкорликда яратилиши лозим.

БИРИНЧИ НАВБАТДА деҳқоннинг юмушини енгиллаштирадиган «Жип» енгил автомобили ва тўртта ғилдираги етакчи бўлган, юк кўтариш қобилияти 2 тоннагача бўлган юк автомобиллари керак. Бундай автомобилларнинг ҳар бири универсал кузовга эга бўлиб, ҳар хил юкларни ташишга мўлжалланган бўлиши керак. Шу билан бирга деҳқонга универсал юк автомобили ҳам жуда зарур. Бундай автомобиль ерни ҳам ҳайдаб, ҳам текислаб бериш хусусиятига эга бўлмоғи лозим (бундай конструкцияга эга бўлган автомобиллар дунё автомобилсозлик тажрибасида бор).

ИККИНЧИДАН — автобус заводи керак; чунки собиқ Иттифоқда яратилган автобуслар халқаро стандартни мухтасарлик талабининг 20 тасидан 5 тасига ҳам жавоб бермайди ва уларнинг вазифасига кўра ихтисослик даражаси камчил ва кўпчилиги бензин ёнилғисида ишлайди.

УЧИНЧИДАН — кичик литражли ўта кичик ва «митти» нусхали енгил автомобиллар зарур. Бундай автомобилларни «митти» нусхаси собиқ Иттифоқда умуман ишлаб чиқарилмайди. Шу кунда «митти» енгил автомобилларни Фарангистоннинг тўққизта фирмаси ишлаб чиқармоқда. Бундай автомобилларнинг двигатель литражи 0,3—0,5 атрофида бўлиб, қуввати 5,5 дан 15 от кучигача, ёнилғи сарфи эса 2—3 литргача бўлиши мумкин, тезлиги 45 километр атрофида.

Бу турдаги «митти»ларнинг пикап ва фургон ихтисослашган турлари ҳам мавжуд бўлиб, улар 200 дан 400 килограммгача юк кўтариш қобилиятига эга. Бундай «митти» юк автомобиллар кооператив, боғбон ва ёпиқ экинда қишин-ёзин полиз маҳсулотлари етиштирувчи деҳқон учун жуда ҳам зарур. Ундан ташқари «митти»лар шаҳар ичида ҳам боғча, мактаб, шифохона ва бошқа кичик хўжаликлар учун ҳар хил озиқ-овқат маҳсулотларини етказиб бериш учун жуда ҳам қулайдир. Собиқ Иттифоқда шу кунда чиқарилаётган ўта кичик ва кичик литражли енгил автомобилларнинг бензин сарфи Япония ва Ғарбий Европада чиқаётган шу туркумдаги автомобиллардан 20—30 фоизча ошиқ, ишончли ишлаш даражаси паст, двигатель деталларининг ишлаш муддати нисбатан анчагина кам, двигателдан чиқаётган шовқин ва ташқи муҳитни заҳарлаш даражаси икки маротаба юқори, хуллас, шу каби камчиликларни яна ўнлаб келтириш мумкин.

Албатта ҳали эндигина истиқлол сари йўрғаланган жумҳуриятимизда давлат томонидан бу жумбоқли муаммоларни атрофлича ҳал қилишгина эмас, балки таҳлил ва тадқиқ қилишлари бўйича ишончли иш олиб борилмаётганга ўхшайди. Шу кунда жумҳуриятимизда шахсий автомобилларнинг умумий сони 1 миллионга яқинлашган бўлса ҳам, уларнинг ярмидан кўпроғи шаҳарликлар қўлида. Шаҳарда яшовчилар билан қишлоқ аҳолисини таққослаб, аҳоли сонини шахсий автомобиллар сонига бўлсак, ҳар 32 та қишлоқликка битта ва ҳар 8 та шаҳарликка ҳам биттадан шахсий автомобиль тўғри келади.

Давлат раҳбарлари тезкорлик билан шаҳарликларнинг дастурхонини мўл-кўл қилмоқчи бўлсалар, бу ишга мантиқан ёндашиб, қишлоқликлар учун 8 та одамга битта шахсий автомобиль тўғри келишини таъминлаш борасида хайрли ишларни бошлашлари керак. Яна бир нарсага эътиборингизни қаратаман, собиқ Иттифоқда қишлоқбоп ғилдираклари ҳаммаси етакчи бўлган енгил автомобиллар УАЗ—469 юз минг ва ВАЗ—2121 «Нива» 50 минг дона чиқарилганини, шунингдек йилига 13 минг дона ЛуАЗ ишлаб чиқарилаётганини эътиборга олиб, қишлоқларимизда юраётганларини ҳисобласак, буларнинг ҳам аксарияти шаҳарларда истиқомат қилаётганларини кўрамиз. Уларнинг кўпчилиги хизмат кўрсатувчи машинага айланиб, турли идора ва хўжаликлар раҳбариятининг шахсий машинасига айланиб қолганини кўриш мумкин. Бу жумбоқли масалани атрофлича ҳал қилиш учун БИРИНЧИДАН жумҳуриятда бор барча қишлоқбоп енгил автомашиналарни давлат идораларидан олиб, деҳқонга арзонроқ нархда сотилиши даркор.

ИККИНЧИДАН шаҳарда хизмат қилаётган бундай енгил автомобиллар учун давлат солиғини оширилиши керак. УЧИНЧИДАН қишлоқда фаол меҳнат қилаётган деҳқон оилалари учун бензин ва дизель ёнилғи тақсимотини йўлга қўйиш мақсадга мувофиқдир.

ТЎРТИНЧИДАН бошқа енгил автомобилларни ҳам дала-чорбоғи бўлган ва бўлса ҳам ундан самарали фойдаланаётган шаҳарликлар учун автомобиль солиғини ошириш мақсадга мувофиқдир. Юқорида келтирилган тадбирларга давлат томонидан атрофлича ёндашилса бир-икки йил ичида қишлоқларимизда шахсий енгил автомобиллар анчагина кўпаяди. Шу билан бир қаторда жумҳуриятимизда тезкорлик билан «Жип» туридаги қишлоқбоп енгил автомашиналарни чет эл фирмалари билан ҳамкорлик асосида ишлаб чиқариш зарур.

Хулоса қилиб айтганда жумҳуриятда автомобиль машинасозлиги яратмоқчи бўлсак, тезкорлик билан шу соҳанинг ишбилармон мутахассисларини танлаб, уларни жумҳуриятда автомобилсозлик яратиш борасида давлат томонидан олиб борилаётган ишлар билан таништириш ва келгуси режалар нималардан иборатлигини билдириш керак. Шу билан бир қаторда мутахассислар давлат томонидан олиб борилаётган бу ишларни қанчалик мухтасар билимдонлик асосида тайёрланганлиги тўғрисида, ўз фикр-мулоҳазаларини матбуот ва оммавий ахборот воситалари орқали халойиққа билдиришлари керак. Бундай катта ишни бошлаш учун халқ фикрини билиш — буни амалга ошириш учун атрофлича ёрдам беради. Чунки бундай бир нечта автомобилсозлик корхоналари қуриш учун давлат хазинасида етарлича пул йўқ, бу пулнинг каттагина бир қисмини халқ томонидан жамғарма қоғозлар орқали ундириш мумкин. Хусусан аниқ мақсадни белгилаб олгач, уни амалга ошириш йўлларининг тизимини ишлаб чиқиш лозим. Мақбул тизимлар танланилгач, мутахассислар томонидан жумҳурият учун керакли автомобиллар ишлаб чиқараётган технологияси ва жиҳозлар юқори даражада бўлган автомобилсозлик фирмаларини аниқлаб, у жойларга мутахассислар юборилиши ва улар ўз кўзлари билан кўриб, фирмаларнинг маҳсулотлари билан атрофлича танишиш йўли билан муқобилини танлаш керак бўлади. Бундай ишни бажариш учун 1990 йили «Женерал Моторс» корпорацияси томонидан қуришга мўлжалланган «Сатурн» заводи учун 99 та мутахассис танланиб, улар 1984 йили 6 ой ичида 160 та хориждаги ривожланган фирмаларга юборилди ва улар томонидан 3,5 миллион километр масофага яқин йўл босиб ўтилди.

Кўриниб турибдики, шундай камолатга етган бақувват корпорация бир завод қуриш учун шунча мутахассислари жалб этилган ва бунинг учун йирик бўлган ақчалари ҳам аямаган. Натижада мутахассислар томонидан «Женерал Моторс» корпорациясини талафотдан олиб чиқадиган (ҳамкорликда ишлайдиган) фирма топилди ва ундан ташқари бошқа фирмалардан ҳам бир талай янгиликлар олиб келинди. Булар ичида дунёга машҳур «Хьюлетт — Паккард» (электроника фирмаси) «Макдональдс» (хизматчиларни тезкорлик билан овқатлантириш замонавий технологик жиҳозлари билан машҳур фирма), «Вольво» (автомобилсозлик фирмаси), «Кавасаки» (мотоцикл заводи) ва «Нисси» (автомобилсозлик фирмаси) лар бор. Шулар асосида 99-гуруҳ томонидан ишлаб чиқарилган хулосалар асосида «Сатурн» заводи учун ўта молик технология лойиҳалари билан бирга янги жиҳозлар сотиб олинди, шунингдек баъзи бир фирмаларни бошқариш услубини ўрганиб, ўзлари учун мақбул тизимини «Сатурн»да жорий этдилар. Менинг фикримча, жумҳуриятда автомобиль машинасозлигини яратиш муаммоларини тезкорлик билан ҳал этиш учун «Сатурн» фирмасининг «99-гуруҳ» ишлаб чиққан фикр-мулоҳазалар ва хулосалар жамланган ҳужжатлар билан танишиб, шу орқали биз учун керакли фирмаларга ўз мутахассисларимизни юборсак, қиладиган ишимизга биринчи туртки бўлади, деган умиддаман.

Худойберган МАМАТОВ,
Тошкент автомобиль ва йўллар олий билимгоҳининг профессори.

Ранг-баранг олам

МОСКВА. Россия соғлиқни сақлаш вазирлигига қарашли перинатология, акушерлик ва гинекология илмий-тадқиқот марказининг клиник генетика лабораториясида ҳомиладорликнинг дастлабки босқичида ҳомила патологиясини аниқлаш усулини қўллашга ҳозирлик кўрилмоқда. Бунда мутахассис, тўрт ҳафталик ҳомиланинг ирсияти ва хромосомасини тадқиқ қилган ҳолда, туғилажак чақалоқнинг саломатлигини олдиндан айтиб бера олади.

СУРАТДА: генетика лабораториясида тиббиёт ҳамшираси плазмани текширмоқда.

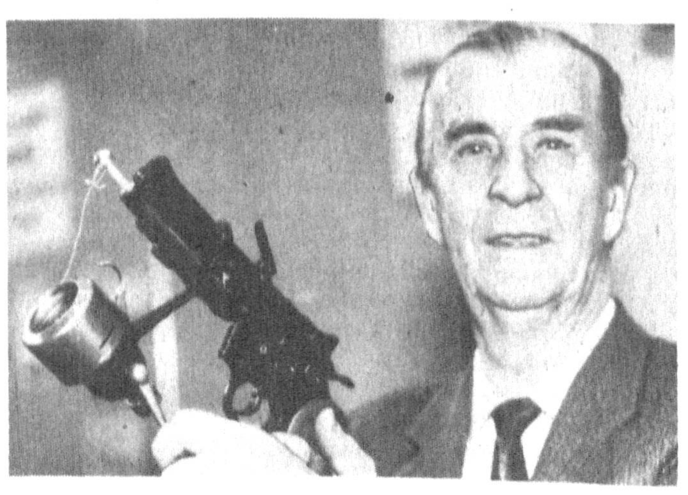

ШВЕЙЦАРИЯ. Женевада ўтказилган ғаройиб кўргазмада дунёнинг барча мамлакатларидан ташриф буюрган 1000 нафардан зиёд ихтирочи ўз ишларини томошабинлар ҳукмига ҳавола этдилар.

СУРАТДА: йирик балиқлар овлашда фойдаланиладиган газли тўппонча. У 100 метр масофадаги нишонни ҳам аниқ мўлжалга олади.

ИЖОДКОРЛАР КЕЛИШДИ

ШАЙХОНТОҲУР районидаги 40-ўрта мактабда китобхонларнинг ёзувчилар билан учрашуви бўлиб ўтди. Бу тадбирда истеъдодли шоир ва таржимон Баҳром Ғойипов, драматург Тўра Мирзо, киносценарийчи Мирзапўлат Тошпўлатовлар қатнашишди.

Қизғин ўтган мунозараларда ўқувчилар шоирларнинг шеърларидан ўқиб беришди. Айниқса Тўра Мирзонинг «Амур Темур» драмасидан бир боб ва Амир Темур монологи кўпчиликда қизиқиш уйғотди.

Учрашувда Мирзапўлат Тошпўлатов ўзининг «Юракдаги сир» қиссаси асосида суратга олинган «Фаришта олов ичида» ва «Гуноҳ» фильмларининг яратилиш тарихи ҳақида гапириб берди. Қорақалпоқ ва қозоқ достонларини таржима қилган Баҳром Ғойипов эса ижоди тўғрисида тўхталди.

Донія ЗОКИРОВА.

** Ибратли ҳикоятлар*

ЖОЛИНУСНИ ДАВОЛАГАН ТАБИБ

ҚАРИГАН чоғида Жолинуснинг кўзи кўрмай қолди. У кўзига қанчалик дори-дармон ишлатмасин, барибир фойдаси бўлмади. Охири тақдирга тан бериб, ўзини-ўзи даволашдан воз кечди. Кунлардан бир кун касал қидириб, кўчада қичқириб юрган табибнинг овозини эшитиб қолди. Жолинус ўша табибни чақириб келишни буюрди. Табиб келгач, ундан кўзини даволашни сўради.

Табиб ишга бел боғлаб, аввало сут келтиришни буюрди. Келтирилган сутни катта қозонга қуйди. Қозон тепасига эса Жолинуснинг оёғини осмондан қилиб осиб қўйди. Сўнг қозон тагига ўт ёқа бошлади. Сутдан чиққан буғлар Жолинуснинг юзу-кўзига урилиб, кўз очиргани қўймасди. Бироз муддат ўтгандан кейин Жолинус диққат билан қараб, атрофни кўраётганини ҳис қилди. Жолинусни ерга туширишгач, у табибдан:

— Айтгин-чи, бу усул билан мени қандай даволадинг, бунинг сири нима-да? — деб сўради таажжубланиб.

Бунга жавобан табиб деди:

— Сенинг қадаминг етган синиб ётган кўза парчалари устига илон заҳари тушган. Натижада илоннинг заҳари буғланиб, бу буғ сенинг кўзингга кирган. Кўзингдан эса нур қочган. Мен заҳарни сут буғи билан ҳайдадим.

Жолинус бутун дунёга машҳур табиб бўлса ҳам шунга ақли етмаганига ҳайрон қолиб деди:

— Биласанми, мен кимман, мен Жолинус бўламан! Жолинуснинг номини эшитиб қўрқиб кетган табиб:

— Эвоҳ, мен буни билмаган эканман, агар билганимда бу маҳалланинг ёнидан ўтишга ҳам журъат қилмаган бўлардим, — дебди.

* * *

ЖОЛИНУС ҳаким вафот қилгач, унинг хонасидан қуйидаги сўзлар ёзилган хатни топдилар: «Энг аҳмоқ киши шундай кишики, топган овқатини тинимсиз оғзига тиқаверади. Табобат бўйича ўртача ейиш саломатлик гаровидир!».

Шукур ҚАҲҲОРОВ
тўплаган.

Мустақил Ўзбекистоннинг гул-чечаклари.
Рустам Шарипов сурати.

** Шаҳримиз меҳмонлари*

ИБРОҲИМБЕК УСТОЗИ БЎЛАДИ

Кундан-кунга ўз мухлисларига эга бўлиб бораётган хушовоз хонанда, Қўқон шаҳридаги Ҳамза театри қошидаги «Ҳавоқанд» дастасининг бадиий раҳбари Сиддиқжон Маҳмудовнинг Тошкентга келганини эшитиб, бир неча саволларимизга жавоб олишга муваффақ бўлдик.

— Сиддиқжон, эшитишимизга қараганда, сизнинг қўшиқларингиз тезда машҳур бўлиб кетишига яна бир сабаб турк халқининг таниқли ҳофизи Иброҳимбек Татлисаснинг қўшиқларига оҳангдошлигида экан...

— Менинг ижодимга катта туртки бўлган машҳур ҳофиз, ғойибона устозим Иброҳимбек Татлисасдир. Мен у кишини магнит лентасига ёзиб олинган қўшиқлари орқали таниганман, талпинганман. Бунга ҳам роппа-роса саккиз йил бўлди. Шунча вақт, шунча йил ичида Иброҳимбек Татлисаснинг қўшиқ яратиш, оҳангга солиш, халққа етказиш услубларини ўргандим. Биласизми, Татлисас қўшиқни шунчаки эмас, ширин оҳанг, қироат билан айтади. Айни вақтда менга ҳам шундай, қироат билан куйлаш сирларини ўрганиш керак эди. Татлисас» «ширин нафас» дегани. Мен ҳам шунга интилмоқдаман.

— Сиддиқжон, нега айнан турк қўшиқчилигига эргашасиз! Сири бўлса керак, тўғрими!

— Турк қўшиғининг менга ёқадиган томонлари кўп: тилимиз бир, дилимиз бир, динимиз бир... Аммо мени бошқа томони кўпроқ ҳайратга солган ҳамда мени шу йўлдан боришга даъват этган. Биласизми нимаси? Иброҳимбек Татлисаснинг қўшиқларида маъно, мазмун, дард, алам бор. Энг асосийси, уларда айниқса қўшиқчилик соҳасида мустақил ижро бор. Улар халқ юрагидаги дардни, аламни, қувончни, бахтни уларнинг ўйлаганларидан ҳам зиёда қилиб айта оладилар. Аҳмад Зийирни айтмай қўяқолай, қўшиқлари ҳали-ҳали ҳар дилни ларзага келтиради.

— Ўзбек шоирларидан кимларнинг қўшиқларини тайёрлагансиз!

— Навоий, Чархий, Саида Зуннунова, Ҳабиб Саъдулла, Холмуҳаммад Ҳасан, Муҳаммад Ҳасан, Муҳаммад Ражаб, Баҳодиржон Ҳамидов қўшиқларини айтиб келаман. Бу қўшиқларни куйга солиш, яратишда устозларимнинг хизматлари катта, албатта. Домла Мухторжон Муртазоев мақомни ўргатганлар, Содиқжон Маҳмудов, Саидазим Зуннунов, Машраб Эрматов каби устозларимдан куй яратиш, қўшиқ куйлаш, саҳна одобини ўргандим.

— Қўшиқчиликда кимларни ўзингизга устоз деб биласиз!

— Биринчиси Иброҳимбек Татлисас! Шундай бўлса-да, ўзбек халқининг тилига ва дилига тушган, севиб-ардоқлайдиган суюкли ҳофизимиз Нуриддин Ҳамроқуловни, Авазбек Маҳмудовларни ҳам устоз деб биламан.

— Ижодий сафарингизнинг асосий сабаблари ҳақида сўзлаб берсангиз.

— Марҳамат. Мен Иброҳимбек Татлисасни тинглаб, дунёга қайта келган қўшиқчиман. Шунинг учун ҳам пок, халқпарвар, дунёпарвар инсонларни ҳамиша ҳурмат қиламан. Улар учун ҳар нарсага тайёрман. Бу келишимдан асосий мақсад ўзбек халқининг ардоқли адиби, ўзбек романчилигини дунёга олиб чиққан буюк инсон Абдулла Қодирий номидаги вақфга озгина бўлса ҳам ҳисса қўшай деган ниятда 6 июнь куни «Алпомиш» марказий спорт саройида концерт бермоқчимиз.

— Суҳбатингиз учун раҳмат.

Латиф ЗАМОН.

Муҳаррир
Эркин ЭРНАЗАРОВ.

ТИЖОРАТ ЖАБАРЛАРИ ВА ЭЪЛОНЛАР

СУЮНЧИСИ БОР

⊙ Шу йилнинг 29 май куни соат 14.00 да Янгиобод даҳасида тўрт ёш бўлган жигарранг жингалак юнгли, хонаки ўртача пудель зотли ит йўқолган. Топганлар учун суюнчи бор ва уларнинг қуйидаги манзилга мурожаат этишларини илтимос қиламиз: Миршаропов кўчаси, 45-уй. Телефон: 98-26-73.

ЯХШИ КУНЛАРИНГИЗДАН ЭСДАЛИК

⊙ Малакали сураткаш мижозларга ўз хизматини таклиф этади. Телефон: 66-19-30.

АЛМАШТИРАМАН

⊙ Икки хонали квартирани автомашинага алмаштираман. Телефон: 97-41-78.

ХУСУСИЙ УЙ ВАЛЮТАГА

⊙ Ташкилот шаҳар маркази ёки метро линияси яқинида жойлашган хусусий уй ёки квартирани (1-қават, 3—4 хона) валютага сотиб олади.

Телефонимиз: 40-09-04 (соат 19.00 дан 23.00 гача қўнғироқ қилинг.

14-УРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ ҚУЙИДАГИ КАСБЛАР БУЙИЧА

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Электр-газпайвандчи, «С» тоифали ҳайдовчи — ўқиш муддати 3 йил;

электр-газпайвандчи — ўқиш муддати 1-3 йил;

чилангар-сантехник-газпайвандчи — ўқиш муддати 1—2 йил;

автомобилларни таъмирловчи чилангар — ўқиш муддати 2-3 йил;

универсал-токарь — ўқиш муддати 6 ой;

қоғоз ишлаб чиқариши технологи — ўқиш муддати — 1-3 йил;

автомобилларни таъмирловчи чилангар-электр-газпайвандчи — ўқиш муддати 1, 2, 3 йил.

9-синфни битирганлар уч йил ўқиб, ўрта маълумот оладилар ёки ўрта маълумот олмаган ҳолда 2 йил ўқийдилар.

Ўқиш даврида уч йиллик таълим гуруҳларидаги ўқувчилар уч марталик овқат, 40 сўм стипендия, кундалик ва кўчалик кийим-бош (бепул) билан таъминланадилар.

Билим юртини тамомлаган ўқувчилар ўрта маълумот ва касб эгаллаганликлари ҳақида диплом оладилар.

Ишлаб чиқариш амалиёти даврида ҳамма ўқувчиларга 50 фоиз иш ҳақи тўланади. Ўқиш муддати меҳнат фаолиятига қўшиб ҳисобланади. Билим юртини имтиёзли диплом билан битирганларга олий ўқув юртларига киришда енгиллик берилади.

Ўқиш ўзбек ва рус тилларида олиб борилади. 11-синф маълумотига эга бўлганлар барча ихтисослар бўйича 10 ой ўқийдилар.

Совет Армияси сафларидан заҳирага бўшатилганлар 6 ой ўқийдилар ва 80—380 сўм миқдорида стипендия оладилар.

Билим юртини битирган ёшлар «Минмонтажспецстрой», «Иргидромаш», Ўзбекистон қоғоз комбинати корхоналаридан бирига ишга юбориладилар.

Машғулотлар — 1 сентябрда бошланади.

Кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни тақдим этадилар: директор номига ариза, туғилганлиги тўғрисида гувоҳнома ёки паспорт, маълумоти тўғрисида гувоҳнома (аттестат), 086/У шаклидаги тиббий маълумотнома, 3х4 см. катталикдаги 6 та фотосурат.

МАНЗИЛИМИЗ: Тошкент — 73, Ҳамза райони, Оқдарё кўчаси, 122-уй (12, 37, 52, 68-автобуслар (Куйбишев узун кўчаси бўйлаб), 15, 26, 161-автобуслар (Жарқўрғон кўчаси бўйлаб)нинг «Жамила» дўкони» бекати).

ТЕЛЕФОН: 91-33-94.

ЎЗБЕКИСТОН ЖУМҲУРИЯТИ ХАЛҚ ТАЪЛИМИ ВАЗИРЛИГИ

24-ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

9—11-синф маълумотига эга бўлган йигит-қизларни қуйидаги ихтисосликлар бўйича

ЎҚИШГА ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Ўрта маълумотлилар гуруҳига: ошпаз, саноат моллари сотувчиси. (Ўқиш ўзбек тилида олиб борилади).

Ўқиш муддати — 10 ой.

«Интурист» ошпази (миллий ва чет эл таомларини тайёрлаш ўргатилади); «Официант» (чет тили ўргатилади). (Ўқиш рус тилида олиб борилади).

Ўқиш муддати — 1 йилу 10 ой. Бу гуруҳ ўқувчилари стипендия билан таъминланади.

9-синф ҳажмида маълумотлилар гуруҳига: ўзбек ва рус тилида ўқиш учун «ошпаз-қандолатчи». Ўқиш муддати 3 йил. Бу ўқувчилар бепул овқат, кийим-бош, компенсация билан таъминланадилар. Ишлаб чиқариш амалиёти даврида меҳнат ҳақининг 50 фоизи тўланади .Ўқиш даври меҳнат фаолиятига қўшиб ҳисобланади.

Ўқишни битирганлар ихтисоси бўйича диплом, 9-синф ҳажмида маълумот билан кириб ўқишни битирганлар эса эгаллаган ихтисоси бўйича ва ўрта маълумот ҳақида диплом оладилар.

Билим юртини «аъло» баҳолар билан битирганлар ўз соҳалари бўйича олий ва ўрта махсус ўқув юртларига шартнома асосида қабул қилинадилар. Шунингдек, бу йилдан кечки 6 ойлик «ошпазлик» ва «сотувчилик» гуруҳлари очилади. Билим юрти яхши спорт мажмуига эга. Халқ санъати, хореография тўгараклари фаолият кўрсатмоқда.

Ўқиш 1 сентябрдан бошланади.

Кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширишлари лозим: билим юрти директори номига ариза, маълумоти тўғрисида ҳужжат, туғилганлиги тўғрисида гувоҳнома (ёки паспорт), иш жойидан ёки мактабдан тавсиянома, турар жойидан, ота-онасининг иш жойидан маълумотнома, 086/У шаклидаги тиббиёт маълумотномаси, 3х4 см. ҳажмида 6 дона фотосурат, таржимаи ҳоли.

Билим юрти манзилгоҳи: 700114, Тошкент шаҳри, Юнусобод райони, Юнусобод даҳаси, 2-мавзе, 28-уй.

ТОШКЕНТ ИП-ГАЗЛАМА ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИГА ҚАРАШЛИ

ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
Ип йигирувчи, калаваловчи, пиликловчи,
тўқувчи касблари бўйича
16 ёшдан 35 ёшгача бўлган қизлар ва аёлларни

ЎҚИШГА ТАКЛИФ ЭТАДИ

Машғулотлар гуруҳлар тўлишига қараб бошланади.

Ўқиш муддати — 4 ойдан 8 ойгача.

Ўқувчиларга ўқишнинг 1, 2-ойларида 400 сўм, 3, 4-ойларида 280 сўм, қолган даврда 160 сўм стипендия тўланади. Бундан ташқари, улар амалий дарслар вақтида ишлаб чиқарган маҳсулотлари учун 100 фоиз ҳақ оладилар.

Бутун ўқиш муддати давомида ўқувчиларга овқатланиш учун ҳар куни 5 сўмлик талонлар берилади.

Бирлашма ишчиларининг ўртача иш ҳақи 1500—3500 сўмни ташкил этади.

Мурожаат қилиш учун манзилгоҳимиз: Тошкент шаҳри, Фрунзе ноҳияси, А. Қаҳҳор кўчаси, 34-уй. (2, 57, 80, 97-автобуслар; 17, 25-маршрутли таксиларнинг «Билим юрти» бекати.

Маълумотлар олиш учун телефонлар: 55-44-85, 55-44-96.

ДИҚҚАТ!

9 ва 10 июнь соат 15.00 да Биринчи Тошкент Давлат Тиббиёт олий билимгоҳи
Ректоратнинг 1-залида
ОЧИҚ ЭШИКЛАР КУНИНИ
ўтказади.

ТОШКЕНТ ШАҲАР ҲОКИМИЯТИ
ХАЛҚ ТАЪЛИМИ БОШ БОШҚАРМАСИ
0-ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
Тошкент шаҳрида истиқомат қилувчи, 9, 11-синф маълумотидаги ёшларни
қуйидаги ихтисослар бўйича

ЎҚИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

Хотин-қизлар ва болаларнинг устки, енгил кийимларини тайёрловчи чевар — ўрта маълумот ҳам берадиган 2 йиллик тажрибавий гуруҳлари. Бу гуруҳларга 9 синфларни «4» ва «5» баҳолар билан битирган ҳамда рус тили ва адабиёти (диктант)дан, миллий гуруҳларда эса она тили ва адабиёт (диктант)дан кириш имтиҳонларини топширганлар қабул қилинади;

Моделлаштириш ва лойиҳалаш маҳорати билан кенг ассортиментдаги кийимларни тайёрловчи чевар — ўрта маълумот ҳам берадиган 3 йиллик таълим гуруҳи, 9-синфларни битирганлар расмдан кириш имтиҳони топширадилар;

Моделлаштириш маҳорати билан хотин-қизлар ва болаларнинг енгил кийимларини тайёрловчи чевар. 11-синфларни битирганлар қабул қилинадилар. Ўқиш муддати — бир йил.

Хотин-қизлар устки ва енгил кийимларини тайёрловчи чевар. 9-синфларни битирган ўқувчилар қабул қилинадилар. Ўрта маълумот берилмайди. Ўқиш муддати — 2 йил.

Тўлиқсиз ўрта маълумот билан ўқишга қабул қилинган ўқувчилар бепул овқат, кийим-бош ва 40—50 сўм миқдоридаги стипендия билан таъминланадилар.

Ўрта маълумот билан ўқишга қабул қилинган ўқувчилар 175-220 сўм миқдорида стипендия ва қўшимча овқат пули билан таъминланадилар.

Ишлаб чиқариш амалиётини ўташ даврида ўқувчилар 50 фоиз иш ҳақи оладилар.

Билим юртида ўқиш даври меҳнат фаолиятига қўшиб ҳисобланади.

Билим юртини имтиёзли битирган ёшлар Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат олий билимгоҳи, Тошкент политехникуми ва индустриал-педагогика техникумининг кундузги бўлимларига ўқишга йўлланма оладилар.

Билим юртини битирганлар Тошкентдаги «Қизил тонг», «Тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмаси» ва ҳоказо тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмаларида ишлайдилар.

Кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни тақдим этадилар: директор номига ариза, туғилганлиги тўғрисида гувоҳнома ёки паспорт, маълумоти тўғрисида аттестат, турар жойидан маълумотнома ва саломатлиги тўғрисида тиббий маълумотнома ҳамда ота-онасининг иш жойидан маълумотнома, 3х4 см. катталикдаги 6 та фотосурат.

Манзилимиз: Тошкент шаҳри — 100, Бобур кўчаси.
ТЕЛЕФОН: 54-95-59. (4, 9, 11, 24, 28-трамвайлар; 2, 3, 7, 11, 40, 45, 50, 54, 57, 58, 67, 80, 95, 97, 99-автобуслар; 2, 6, 13, 14, 16-троллейбусларнинг «Театральная» бекати.

23-ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
қуйидаги ихтисослар бўйича

ЎҚИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

3-класс трамвай вагонлари ҳайдовчиси (ўқиш муддати — 5 ой);

3-класс троллейбус машиналари ҳайдовчиси (ўқиш муддати — 6 ой);

трамвай вагонлари ва троллейбусларнинг ҳаракатдаги состав электр ускуналарини таъмирловчи электрчи-чилангар (ўқиш муддати — 6 ой);

Совет Армияси сафларидан заҳирага бўшатилган шахслар, шунингдек, 20 ва ундан катта ёшдаги қизлар қабул қилинадилар.

Ўқишга қабул қилинганларга ойига 379 сўм миқдорида стипендия, йўловчиларни ташиш машиналарида ва трамвай вагонларида малака синовини ўташ пайтида ўқувчиларга стипендия ва 3-класс ҳайдовчиси маошининг 90 фоизи берилади, бу эса ойига 579—708 сўм демакдир.

Бошқа шаҳардан келганларга ётоқхонадан жой берилади ва улар шаҳарга қайд қилинадилар ҳамда Тошкент шаҳридаги трамвай ва троллейбусларда бепул юриш ҳуқуқидан фойдаланадилар.

Машғулотлар — ҳар ойнинг 5, 10, 15, 20, 25 кунларида бошланади.

Билим юрти қошида «В» тоифасидаги автотранспорт воситаларининг ҳайдовчиларини тайёрлаш курслари ишлаб турибди.

Ўқиш муддати — 3,5 ой. Машғулотлар ўқув гуруҳларининг тўлишига қараб бошланади.

Маълумотлар олиш учун қуйидаги манзилга мурожаат қилинсин: Куйбишев райони, Темур Малик кўчаси, 3 «а» уй (17 «э», 83, 112-автобуслар; 6, 22, 13-трамвайлар; 9, 18-троллейбусларнинг «Красновосточное» депоси» бекати).

ТЕЛЕФОН: 63-38-93.

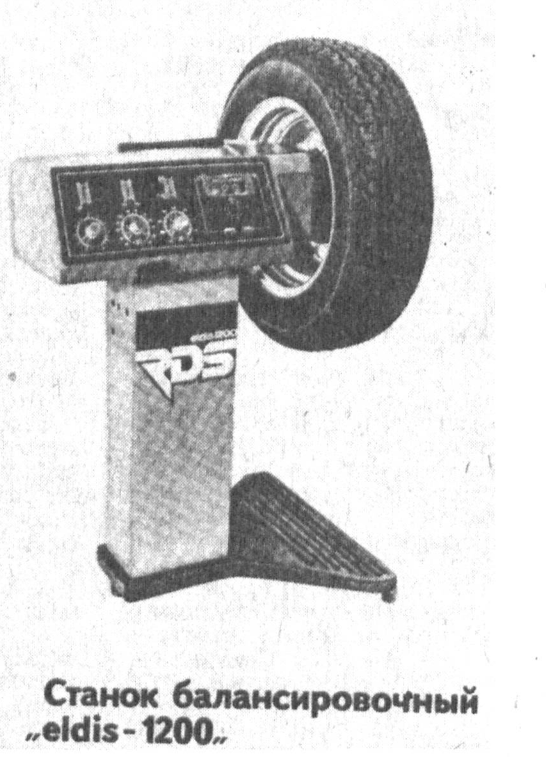

Давлат корхонаси Сизга доимий яхши даромад манбаига эга бўлиш имконини беради!

Биз Сизга ўз корхонангизни очиб, ўз тақдирингизни ҳақиқий эгаси бўлишингизда ёрдам берамиз!

Жаноблар, Сизлар учун турли-туман автосервис ускуналари бор.

Шошилинг, жаноблар! Сизнинг даромадингиз учун биз бош қотирамиз!

МАНЗИЛИМИЗ: 700099, Тошкент шаҳри, Энгельс кўчаси, 118-уй, 607-хона.
Телефон 34-25-81, ички телефон: 1-67.

ЙИГИТ ВА ҚИЗЛАР!

ТОШКЕНТ ШАҲАР ХАЛҚ ТАЪЛИМИ БОШ БОШҚАРМАСИ

10- ҳунар-техника билим юрти
1992—1993 ўқув йилига
қуйидаги мутахассисликлар бўйича

Якка буюртмалар тикувчи-бичиқчилар, ўқиш муддати — 1—3 йил;

кенг ихтисосли сартарошлар, ўқиш муддати — 1 йил;

ошпаз-қандолатчилар, ўқиш муддати — 1—3 йил;

музлатгичлар тузатиш усталари, ўқиш муддати — 3 йил;

сотувчи-буфетчи, ўқиш муддати — 1 йил;

кенг ихтисосли сураткашлар, ўқиш муддати — 3 йил.

Билим юртига 9—11 синф ҳажмида маълумотга эга бўлган 15 ва ундан катта ёшдаги йигит ва қизлар қабул қилинади.

9-синф ҳажмида маълумотлилар бепул овқат, кийим-бош, 40—50 сўмлик нафақа билан таъминланадилар.

11-синф ҳажмида маълумотлилар ойига 388—460 сўм нафақа билан таъминланадилар.

Билим юртига кириш ҳақидаги ариза директор номига ёзилиб, қуйидаги ҳужжатлар билан топширилади: туғилганлиги ҳақида гувоҳнома ёки паспорт, маълумоти ҳақидаги гувоҳнома ёки аттестат, соғлиғи ҳақида маълумотнома, турар жойидан маълумотнома, ота-онасининг иш жойидан маълумотнома, 3х4 см. ўлчамли 6 дона фотосурат.

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700098, Тошкент шаҳри, Собир Раҳимов ноҳияси, 1/2 Қорақамиш даҳаси, 20-уй. (42, 43 «э», 56, 93-автобуслар; 27-трамвайнинг «Мактаб» бекати, 7, 10-троллейбусларнинг охирги «1/4 Қорақамиш» бекати, 82-автобуснинг «1/4 Қорақамиш» бекати).

Тошкент шаҳар 3-ҳунар-техника билим юрти маъмурияти шу билим юртининг ўқув ишлари бўйича директор ўринбосари
Машҳура Комиловна ТЎХТАЕВАнинг
вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия билдиради.

МУАССИСЛАР:
Халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгаши ва «Тошкент оқшоми» журналистларининг жамоаси

Тошкент оқшоми

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700000. ГСП, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32-уй.

Шанба ва якшанбадан ташқари ҳар куни ўзбек тилида чиқади.

ТЕЛЕФОНЛАР: қабулхона — 32-53-76, хатлар — 33-29-70, 32-53-79; эълон ва тижорат хабарларини жойлаштириш масалалари бўйича — 33-81-42, 32-55-34, 33-56-67.

Эълонлар ва тижорат хабарлари аниқ ва тўғрилиги учун жавобгарлик уларни берган ташкилот ва шахслар зиммасидадир.

Ўзбекистон Республикаси «Шарқ» нашриёт-матбаачилик концерни. 700000, ГСП, Тошкент, «Правда» рўзномаси кўчаси, 41.

● Нашр кўрсаткичи 64690 ● Босмага бериш вақти 11.30. ● Босмага берилди. 11.30.● Буюртма Г—188, ● 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10.